2022-02-10

REGION BLEKINGE

Region Halland
2022 -02- 22
Dnr
Handl

Följebrev Regional kulturplan för Blekinge 2022–2025

Hej!

I din hand håller du Regional kulturplan för Blekinge 2022–2025, du hittar den även digitalt på Region Blekinges hemsida. Kulturplanen är en del i att skapa förutsättningar för kulturens utveckling i Blekinge och är framtagen i dialog med olika aktörer inom kulturlivet, såsom det professionella kulturlivet, civilsamhället och kommunerna.

Kulturplanen är ett strategiskt dokument som beskriver övergripande regionala kulturpolitiska mål som berör hela kulturområdet men också utveckling inom respektive konst- och kulturområde. Den beskriver även en utvecklingsvilja inom områden där kultur är en betydelsefull drivkraft såsom samhällsplanering, besöksnäring, folkhälsa samt kulturella och kreativa näringar (KKN).

Kulturplanen är resurssatt genom samverkan mellan staten och regionerna vilket kallas Kultursamverkansmodellen. Planen regleras av en statlig förordning och ligger till grund för fördelningen av statsbidraget till regional kulturverksamhet.

Kulturplanen är framförallt ett verktyg för dialog och samverkan för kulturens förutsättningar och utveckling i Blekinge.

Ta gärna kontakt med oss om ni vill veta mer om kulturplanen och dess innehåll.

Vi önskar trevlig läsning!

Malena Sandgren

Chef kultur och bildning
Region Blekinge

REGION BLEKINGE

REGIONAL KULTURPLAN FÖR BLEKINGE 2022 – 2025

Förord

När detta förord skrivs har samhället precis börjat sitt uppvaknande och hoppet skönjas försiktigt efter vår tids svåraste prövning. Pandemin slog till mot världen, Sverige och hela vägen till Blekinge. Den slog mot människor, föreningar, organisationer, företag och myndigheter. Den slog extra hårt mot vissa näringar – kulturen var en av dessa. Men nu börjar vi ana ljuset i tunneln, det värsta ligger bakom oss och möjligheterna ligger framför oss.

Jag har inte alltid varit kulturpolitiker, tvärtom så är det ett ganska nytt område för mig, men jag och många med mig har nu ytterligare förstått kulturens betydelse. Vi behöver varandra och vi behöver kulturen.

Den regionala kulturplanen för Blekinge har fokus på tre kulturpolitiska områden och tre kulturpolitiska mål. Det handlar om att visa kulturens bredd, möjligheter och förmågor i samhällsutvecklingen genom kreativitet och innovationskraft. Nya personer ska hitta kulturen och kulturen ska nå ut till fler grupper. De professionella kulturskaparna ska ges bättre förutsättningar så att fler kan verka i Blekinge, i samverkan med Sydsverige. Filmen och litteraturen kommer att lyftas fram extra för att kunna stärka infrastrukturen och möjligheterna att verka inom dessa områden i Blekinge.

Den här kulturplanen ska skapa nya vägar för såväl nya som etablerade kulturskapare och kulturkonsumenter. Vi ska ge kraft åt varandra och tillsammans skapar vi nytt hopp!

Kevin Ny
Ordförande Kultur- och bildningsnämnden
Region Blekinge

Omslag: *Hämtad ur konstverket "Adam" av Alexander Höglund. Filmen visades i samband med utställningen Grodregn på Kulturcentrum Ronneby konsthall hösten 2020.*

Innehållsförteckning

Introduktion	**4**
Vad är en kulturplan?	4
Kulturpolitik – vad innebär det?	5
Blekinge, Sydsverige och omvärlden	6
Samverkan kommuner och region	9
Kulturpolitiska mål och särskilda satsningar	**12**
Regionala kulturpolitiska mål	12
Särskilda satsningar	14
Regionsamverkan Sydsveriges prioriteringar	15
Nationella kulturpolitiska mål	15
Kulturplanen och Blekinges regionala utvecklingsstrategi	16
Kulturplanen och Agenda 2030	16
Regional verksamhet och utveckling	**18**
Bild och form	18
Film och rörlig bild	23
Scenkonst	27
Teater	27
Dans	31
Musik	35
Litteratur	39
Kulturarv	43
Museiverksamhet	47
Slöjd och konsthantverk	51
Arkiv	55
Biblioteksverksamhet	59
Folkbildning	63
Barn och unga	67
Civilsamhället	71
Kultur och hälsa	73
Professionella kulturskapare	77
Kulturella och kreativa näringar	81
Kulturplanens genomförande	**84**

Introduktion

Kultur är ett samlingsbegrepp som omfattar allt från scenkonst, arkitektur och film till konst, design, kulturarv och mycket mer. Kultur är folkhälsa, utbildning och näringsliv. Kultur säger något om ett samhälles grad av yttrandefrihet och dess demokratiska förmåga. Kultur skapas och upplevs i alla dess former – dagligen, vilket får oss att utvecklas och växa som människor. Kultur har därför en viktig roll både för människan och samhällsutvecklingen och den regionala kulturplanen är en av delarna i att utveckla Blekinge.

VAD ÄR EN KULTURPLAN?

En regional kulturplan beskriver vilken utveckling av kulturlivet Region Blekinge, i samverkan med kommunerna och aktörerna inom kulturlivet, vill arbeta för under en viss period. Kulturplanen är ett kunskapsunderlag för kommunerna och aktörerna inom kulturlivet. Den beskriver hur den regionala kulturella infrastrukturen ser ut, vad som regionalt ska prioriteras och hur satsningarna som ska göras är kopplade till de nationella kulturpolitiska målen. Kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och i samråd med länets professionella kulturliv samt civilsamhället.
Att tillsammans med respektive kommun i Blekinge arbeta för att utveckla förutsättningarna för varje kommun är ett av de viktigaste verktygen för att kunna utveckla hela Blekinges kulturliv. Exempel på detta är tidigare kulturplans arbete med att utveckla ett regionalt konstresurscentrum i Ronneby, en litterär nod i Olofström samt en dansscen av nationell relevans i Karlshamn. Detta är satsningar som samfinansieras av region och kommun där kommunerna har utgått ifrån sina särskilda möjligheter att utvecklas. Platsen att utgå ifrån är viktig för att kunna fokusera och samla kompetens, men utkomsten och resurserna är till för hela Blekinge. Det vill säga, kunnandet, kompetensen och infrastrukturen som skapas i varje nod är till för kulturskapare, föreningar och kommuner i hela Blekinge.

KULTURSAMVERKANSMODELLEN

Den regionala kulturplanen är en del av den så kallade kultursamverkansmodellen, som innebär att regeringen har gett regionerna i uppdrag att fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, enligt förordning 2010:2012. Som ett underlag för fördelning av de statliga bidragen tas en regional kulturplan fram. Kultursamverkansmodellen är tänkt att ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer och bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås.

Kultursamverkansmodellen innebär att Region Blekinge har ansvaret att fördela regionala samt statliga bidrag som främjar en god tillgång för Blekinges invånare till:

1. Professionell teater-, dans- och musikverksamhet.
2. Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete.
3. Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet.
4. Professionell bild- och formverksamhet.
5. Regional enskild arkivverksamhet.
6. Filmkulturell verksamhet.
7. Främjande av hemslöjd.

För att visa på Blekinges hela regionala kulturliv innehåller kulturplanen mer än verksamheterna som ingår i kultursamverkansmodellen.
Den beskriver även utvecklingsvilja inom andra områden där kulturen är en betydelsefull drivkraft såsom samhällsplanering, besöksnäring, folkhälsa samt kulturella och kreativa näringar (KKN).
Kulturplanen visar en viljeinriktning och är ett prioriteringsverktyg. Den är ett underlag för samtal med staten, med kulturaktörer och andra politikområden.

KULTURPOLITIK – VAD INNEBÄR DET?

Det offentliga uppdraget för utveckling av kultur handlar om att skapa förutsättningar för kulturen att kunna verka och främja allas tillgång till kultur. Kulturens frågor finns emellertid inom flera samhällssektorer och styrningen kan vara komplex, men kan förenklat beskrivas utifrån tre perspektiv - människan, kulturen och samhället.

Kulturpolitik handlar om alla invånares tillgång till kultur som upplevelser och att själva delta och skapa. Konstnärpolitik å sin sida handlar om att skapa förutsättningar för professionella kulturskapare att verka i regionen samt insatser som främjar utveckling inom och mellan olika konst- och kulturområden. Politik för regional utveckling belyser kulturen som viktig för samhällsutvecklingen, platsutveckling, som kulturell och kreativ näring samt som uttryck för yttrandefrihet.

Utredningen *Konstnär - oavsett villkor* konstaterar att konsten och kulturen sällan har uppfattats som en integrerad del av samhällsutvecklingen utan ofta tilldelats en plats i periferin. En medvetenhet saknas om hur konst och kultur kan tillföra viktiga värden, brett i samhället. Konsten tjänar både samhälleliga mål och sina egna intressen. Samtidigt som politiken är angelägen att bekräfta betydelsen av konstens egenvärde, har dess utgångspunkter ändå i hög grad att göra med hur den tjänar olika syften.

Rebecca Yates i föreställningen SALT - All I ever wanted was to dance with you.

Foto: Karin Sandahl Andrén

Yttrandefrihet, delaktighet, samtal och en fri och obunden kultur är viktiga utgångspunkter för ett öppet demokratiskt samhälle. Men en undersökning gjord av Myndigheten för kulturanalys 2016 visar att 35 procent av författarna och 25 procent av konstnärerna upplever sig ha blivit utsatta för hot, trakasserier, stöld, våld eller skadegörelse. Undersökningen visar också att konstnärer och författare med utländsk bakgrund är mer utsatta, i synnerhet för våld. Det konstateras att detta inte bara påverkar individerna utan även riskerar att påverka den konstnärliga friheten.[1]

Inom de olika perspektiven för politiska beslut utgår Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd ifrån tre grundläggande principer som handlar om konsten och kulturens egenvärde, kulturens demokratiska grund samt kulturens kraft i samhällsutvecklingen.

Konsten och kulturens egenvärde avser *"konst och kultur för konsten och kulturens egen skull"*. Detta innebär att det konstnärliga uttrycket eller den kulturella upplevelsen är ett mål i sig som inte behöver tillföra något till andra områden i första hand. Konsten och kulturen ska inte alltid vara ett verktyg för att uppnå något annat.

Till detta knyts också begreppet *"armlängds avstånd"* som innebär att politiker och tjänstepersoner inte ska besluta om innehållet i den konstnärliga verksamheten eller göra en konstnärlig bedömning av den. Det innebär en strävan efter balans mellan kravet på styrning och kontroll av hur skattemedel används mot det lika viktiga kravet på frihet för det konstnärliga skapandet.

Kulturens demokratiska grund innebär att kulturen säger något om ett samhälles demokratiska förmåga, om den får verka fritt. Det demokratiska samhället bygger på att yttrandefriheten bevakas, värnas och främjas. Ett levande och oberoende kulturliv bidrar till detta. Genom att människor får möjlighet att skapa och uttrycka sig fritt och konstnärligt, skapas förutsättningar för nya tankar och idéer som utvecklar samhället.

Kulturens kraft i samhällsutvecklingen handlar om att alla samhällssektorer bör skaffa sig kunskap om och erkänna kulturens förmåga att tillföra viktiga värden. Det kan handla om att bidra till ökat mervärde inom livslångt lärande, folkhälsa, innovationsklimat, social sammanhållning, hållbara livsmiljöer, internationella och interkulturella relationer.

BLEKINGE, SYDSVERIGE OCH OMVÄRLDEN

Sveriges regioner är små i relation till omvärlden och Blekinge är en av de minsta regionerna i Sverige. Det ger fördelar i överskådlighet och snabba beslutsvägar men innebär också att nära relationer med andra kommuner och regioner är viktiga för att kunna påverka det som utvecklar Blekinge. Idag påverkas allt i hög grad även av den globala utvecklingen, till exempel vad gäller klimat, urbanisering och digitalisering, vilket ger både möjligheter och utmaningar.

Blekinge består av fem kommuner och ca 160 000 invånare. Blekinge är litet både till ytan och till antalet invånare men har hög befolkningstäthet och relativt korta avstånd. Detta ger bra förutsättningar för alla att kunna ta del av det som händer inom kulturlivet i Blekinges alla kommuner och även i grannregionerna i Sydsverige, som samverkar inom många områden.

1 Hotad kultur? Rapport 2016:3, Myndigheten för kulturanalys

BLEKINGES FÖRUTSÄTTNINGAR

Blekinge har en exportintensiv ekonomi med en stor andel av jobben koncentrerade till den varuproducerande sektorn. Sedan finanskrisen har ett flertal branscher, som idag inte är en specialisering i länet, också haft jobbtillväxt. Detta är branscher som har potential att bli allt viktigare för regionen, såsom handel, turism och kultur. Fördelar med dessa branscher är att de attraherar externt kapital i form av besökare och export samt bidrar till att öka platsens attraktivitet.

De företag som har kulturskapande eller kreativa processer som huvudsaklig del av sin affärsidé räknas till de kulturella och kreativa näringarna (KKN). Många av dessa företag arbetar med immateriella rättigheter och tillgångar, vilket kan påverka hur man utvecklar och säljer sina produkter och vilka hinder man ser för utveckling. De är till stor del enmans- eller småföretag, de utnyttjar till högre grad digitaliseringens möjligheter och säljer mer på export än genomsnittet av företag.

De senaste åren har matchningsproblematiken i Blekinge tilltagit. Arbetsgivare, såväl offentliga som privata, har svårt att hitta personal med rätt kompetens. Samtidigt har antalet personer som är tillgängliga för arbetsmarknaden men utan arbete ökat. Problematiken är mångfacetterad och ger stora konsekvenser för regionens företag som inte kan utveckla verksamheten i den takt som är möjlig och önskvärd.

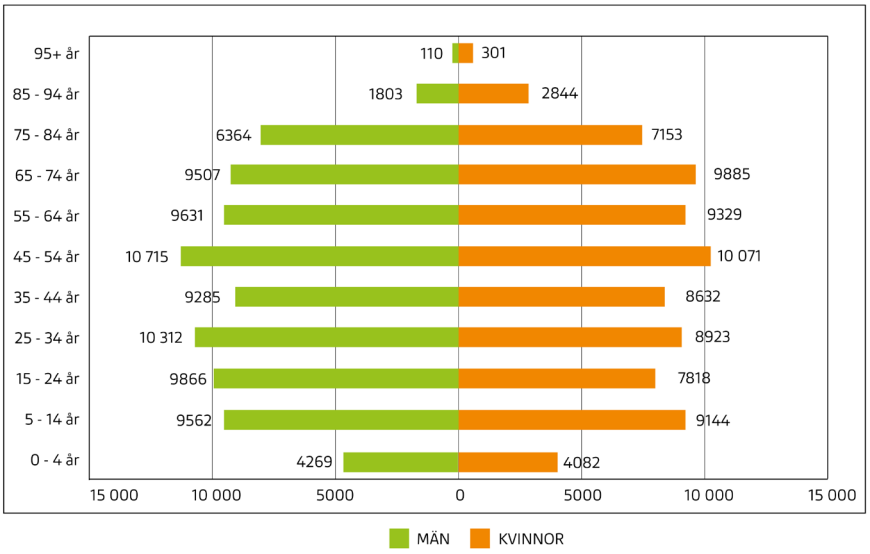
För att lyckas med kompetensförsörjningen i en region går det inte endast att arbeta med utbildningssystemet. Även attraktivitets- och infrastrukturfrågor har stor betydelse. Därför är det viktigt att arbeta med länets attraktivitet, till exempel genom kulturutbud, den offentliga miljön och bostäder där gestaltad livsmiljö är ett centralt begrepp. Men den bristfälliga kulturella infrastrukturen och avsaknaden av större kulturinstitutioner är en utmaning för Blekinges kulturliv. Men genom att stärka den kulturella infrastrukturen och de professionella kulturskaparnas möjligheter att verka i Blekinge kan kulturen ta plats, utvecklas och vara en del av Blekinges utveckling.[2]

Blekinges geografiska läge ger bra förutsättningar att binda samman Blekinge och Sydsverige med Öresunds- och Östersjöregionen. Blekinge har sedan länge goda kontakter i Östersjöområdet vilket har bidragit till nätverk och samarbeten inom områden som transport, besöksnäring och kultur. Stärkt internationalisering, med särskilt fokus på Östersjöregionen och Öresund, är en möjlig framgångsfaktor för Blekinges fortsatta utveckling inom exempelvis kultur, innovation och hållbarhetsfrågor.[3]

2 Nulägesanalys Blekinge 2020
3 Regional utvecklingsstrategi för Blekinge

Befolkningsmängd i Blekinge län 2020 per kommun
Källa: SCB

KOMMUN	TOTALT
Olofström	*13 426*
Karlskrona	*66 622*
Ronneby	*29 633*
Karlshamn	*32 473*
Sölvesborg	*17 452*
Blekinge	*159 606*

KULTURVANOR

Enligt SOM-institutets kulturvaneundersökning är de mest populära aktiviteterna i Blekinge att lyssna på musik, se på film och läsa böcker eller lyssna på ljudbok. Därefter ägnar sig Blekingeborna mest åt att gå på bio, fotografera/filma och besöka en historisk sevärdhet eller museum. Blekinges resultat ligger i linje med Sveriges rikssnitt eller något högre. Blekingeborna tenderar att gå på teater, besöka bibliotek och konstutställningar samt fotografera/filma lite mer än snittet i resten av landet. Att syssla med hantverk/handarbete och spela digitala spel ligger också något över rikssnittet.

De mest kulturellt aktiva i Blekinge är i åldersgruppen 16–29 år. Dessa ägnar sig framförallt mer åt att spela digitala spel, gå på bio och skapande aktiviteter såsom att fotografera/filma och teckna /måla. Intresset för dessa aktiviteter avtar sedan i de äldre åldersgrupperna. Bland de kulturella aktiviteter där intresset istället växer med åldern finns att gå på teater och att besöka konstutställningar.

Noterbart är att samtliga barn i åldern 3–16 år upplever minst två scenkonstföreställningar per år via Blekingemodellen under skoltid, vilket gör Blekinge till en av de främsta nationellt i att nå alla barn och unga med kultur. Dessa åldrar ingick inte i kulturvaneundersökningen.

REGIONSAMVERKAN SYDSVERIGE

Blekinge ingår i organisationen Regionsamverkan Sydsverige, vilket är ett politiskt samarbete mellan Region Skåne, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg samt Region Blekinge. Samarbete sker till exempel inom infrastruktur, kollektivtrafik och kultur.

Regionsamverkan Sydsverige representerar tillsammans 26 procent av Sveriges befolkning och är tillsammans en stark röst för att kunna påverka nationellt ur ett Sydsvenskt perspektiv.

Regionsamverkan Sydsverige samarbetar intensivt inom kulturområdet och har som målsättning att skapa en hållbar utveckling i Sydsverige till förmån för hela landet. Regionsamverkan Sydsverige arbetar tillsammans med staten för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen och verkar dessutom för att Regionsamverkan Sydsverige ska få ett större ansvar för nationella kulturpolitiska uppdrag.

Att samverka, inte bara med aktörer inom Blekinge, utan med andra regioner, organisationer och nationella aktörer är mycket viktigt för Blekinges utveckling. I en större kontext kan Blekinge få gehör för sina frågor och tillsammans driva frågor nationellt. Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott har tagit fram ett positionspapper för att visa på vilket sätt Sydsverige kan utvecklas för att bli internationellt relevant. Positionspapperet understryker att
- Ett enat Sydsverige skapar ett starkt kultursverige.

Delar av den kommula infrastrukturen för kultur

Karlshamns kommun	Karlskrona kommun	Olofströms kommun	Ronneby kommun	Sölvesborgs kommun	Region Blekinge
Kulturnämnd	*Kultur- och fritidsnämnd*	*Kultur- och fritidsnämnd*	*Teknik, fritid och kulturnämnd*	*Fritid- och kulturnämnd*	*Kultur- och bildningsnämnd*
Musikskola	*Kulturskola*	*Musikskola*	*Kulturskola*	*Musikskola*	-
5 Bibliotek	*10 Bibliotek*	*3 Bibliotek*	*6 Bibliotek*	*4 Bibliotek*	*2 Bibliotek*
*Tillämpar 1% regeln**	*Tillämpar 1% regeln*	*Tillämpar variant av 1% regeln*	*Tillämpar inte 1% regeln*	*Tillämpar inte 1% regeln*	*Tillämpar variant av 1% regeln*

* Ekonomisk princip för investeringar som innebär att en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer investeras i konstnärlig gestaltning.
Scener i Blekinge https://www.konsertlokaleriblekinge.se/

Ett exempel på vad samverkan i en större kontext kan resultera i är den professionella dansproduktionen Djurens karneval som producerades för barn och turnerade i hela Sydsverige. Detta efter samverkan mellan alla scenkonstinstitutioner i södra Sverige. Även inom film, bibliotek, bild och form och andra områden pågår samarbeten i södra Sverige.

OMVÄRLDEN

Världen ser idag helt annorlunda ut än den gjorde för bara tio år sedan. Den snabba förändringstakten i samhället har påverkat sociala skeenden, ledarskapsförutsättningar och människors agerande på ett grundläggande sätt. Globala megatrender är krafter som formar och omformar samhället under lång tid och som måste tas hänsyn till i samhällsutvecklingen.

Globalisering, urbanisering, klimat och digitalisering är exempel på megatrender som givetvis påverkar Blekinges utveckling. Detta speglar även av sig i de kulturella och kreativa näringarnas utveckling. Som exempel förändrar digitaliseringen formerna för produktion och distribution i sektorn, vilket gör att behov av resurser och kompetensutveckling är ständigt pågående. Studier visar också att det är mindre sannolikt att kreativa yrken blir ersatta eller försvinner till följd av automation och globalisering.[4]

De senaste åren har världen dessutom fått erfara effekterna av en pandemi. Detta har drabbat många hårt, personligt och samhälleligt. I den här kontexten är det viktigt att lyfta fram de som arbetar inom de kulturella och kreativa näringarna. Vissa branscher har i praktiken fått yrkesförbud från ena dagen till den andra. Många offentliga stöd har tagits fram men har svårt att nå alla som har behov av stöd. Hur den diversifierade branschen av kulturella och kreativa näringar kommer att se ut fram över är det ingen som vet. Det kommer fortsatt krävas förmåga till omställning och fortsatt stöd av det offentliga. Det som pandemin däremot har visat på är människans behov av kultur och att mötas.

Något som också påverkar den regionala utvecklingen är värderingar. En regions utveckling avgörs inte endast av fysiska och näringslivsmässiga förutsättningar. Andra faktorer som social tillit, tolerans, entreprenörskap, ledarskap och lärande har stor påverkan på utvecklingsförmågan. En plats utveckling är med andra ord beroende av de värderingar människor har. Samhällsandan på en plats kan därför vara både främjande och hindrande för en hållbar utveckling, där kulturen kan fungera som en indikator som säger något om en plats öppenhet och tolerans.[5]

Kulturen är en del i att arbeta med de globala målen i Agenda 2030 och kan bidra inom många områden. Det handlar bland annat om målen kring god hälsa och välbefinnande, utbildning – att främja livslångt lärande, uppnå jämställdhet och jämlikhet samt bidra till hållbara städer och inkluderande samhällen där det bland annat ingår att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

SAMVERKAN KOMMUNER OCH REGION

Inom allt fler politikområden sker en fördjupning av flernivåstyrning, från *EU-nivå* till nationell, regional och kommunal nivå. Det sker alltmer samverkan horisontellt i olika former av partnerskap mellan offentlig sektor, privat näringsliv och civilsamhälle. *Kultursamverkansmodellen* som infördes 2011 är en typ av flernivåstyrning som sker i samråd och samverkan mellan stat, region och kommun men även med andra aktörer inom kulturlivet såsom kulturskapare och föreningsliv.

Regioner är ett sätt att samordna, samverka och samfinansiera, men det är i kommunerna som kulturen sker. Allt från föreställningar, konserter, föreningsträffar, till kulturskolor, bibliotek och studiecirklar. Det innefattar den offentligt finansierade kulturverksamheten, kulturföretagens verksamhet samt civilsamhällets verksamhet och samverkansformerna hänger ofta ihop på olika sätt. Det är mycket som händer och sker, allt beskrivs dock inte i kulturplanen.

4 Kreametern, Tillväxtverket
5 Nulägesanalys Blekinge 2020

För kommunerna är den regionala kulturplanen en gemensam strategi för kulturen i Blekinge. Det är också en utgångspunkt för samtal om gemensamma satsningar och en plattform för att utbyta erfarenheter och information om vilken utveckling som sker i kommunerna. Regionens uppgift är bland annat att samla olika funktioner, såsom kulturchefer och kultursamordnare i kommunerna, för att stödja utvecklingsarbetet. De politiska företrädarna för region och kommuner har inför framtagandet av kulturplanen samtalat kring gemensamma intressen och framtida utvecklingsinsatser.

SAMVERKANSINITIATIV

Många initiativ är gemensamma för flera kommuner i samverkan med regionala kulturverksamheter, såsom *Berättarkraft*, en litteratur- och berättarfestival, eller *Språkstegen,* ett samarbete mellan bibliotek, barnvårdcentraler och logopedi för att främja små barns språkutveckling.

Andra samverkansinitiativ som dansscenen i Karlshamn eller inrättandet av ett regionalt konstresurscentrum i Ronneby, finns på plats i en kommun men är tillgänglig som resurs med kompetens för alla kommuner och aktörer inom kulturlivet.
I Olofström fortsätter utvecklingen av en regional litterär nod med avstamp i arvet från *Harry Martinson* där arbetet handlar om att utveckla förutsättningar för både författare, ungdomar och föreningar samt litteraturen som besöksmål.

De regionala verksamheterna som finansieras via kultursamverkansmodellen verkar i hela regionen och bidrar till att utveckla hela Blekinge. Musik i Blekinge, Blekinge Läns Bildningsförbund och Regionteatern Blekinge Kronoberg möjliggör att alla barn i Blekinge får musik-, dans- och teaterupplevelser två gånger varje år i skolan, vilket sker genom samverkan och samfinansiering tillsammans med kommunerna. Blekinge är i och med detta bland de bästa i Sverige på att nå ut till barn och unga med kultur. Sedan ett par år tillbaka har även litteratur och film blivit en del av utbudet, som resultat av förra kulturplanen. Musik i Blekinge och Blekinge Läns Bildningsförbund samordnar också utbudet i kommunerna för Kultur i vården och Kultur i omsorgen.

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg finns som resurs i hela Blekinge för alla folkbibliotekens utvecklingsarbete. Biblioteken är en viktig aktör i en demokrati och har fått en allt större roll i att vara en mötesplats för alla, inte minst vad gäller att vara ett stöd inom digital kunskap.
Blekinge museum är en regional resurs som finns tillgänglig i hela Blekinge och som har utvecklat sitt pedagogiska arbete de senaste åren för att rikta sig ännu mer till barn och unga och bli en utgångsplats för världsarvet, som resultat av förra kulturplanen. En viktig del av museets arbete handlar om arkeologi, bland annat har stora utgrävningar genomförts i Sölvesborg och Ronneby som förändrat synen på Blekinges historia. Ett gemensamt intresse finns hos flera aktörer att starta ett museum i Ronneby för att kunna nå ut lokalt, nationellt och internationellt med berättelserna som fynden genererar.

De regionala kulturverksamheterna samverkar med kommunerna och föreningar i hela Blekinge men har också ett särskilt ansvar att samarbeta med frilansande professionella kulturskapare.

REGION BLEKINGE VILL:

- *Fortsatt främja en god samverkan med kommunerna i Blekinge,*
- *Främja en god och fördjupad samverkan mellan kommuner och regionala kulturverksamheter,*
- *Fortsatt samverka kring och höja kunskapen om samverkan inom området gestaltad livsmiljö,*
- *I fortsatt samverkan med Ronneby kommun utveckla ett regionalt konstresurscentrum med utgångspunkt i Kulturcentrum Ronneby konsthall,*
- *I fortsatt samverkan med Karlshamns kommun och Regionteatern Blekinge Kronoberg utveckla verksamhet och dansscen av nationell relevans med utgångspunkt i Lokstallarna i Karlshamn,*
- *I fortsatt samverkan med Olofströms kommun utveckla Olofström som litterär nod i Blekinge,*
- *I fortsatt samverkan med Karlskrona kommun utveckla förutsättningarna för området film och rörlig bild i Blekinge,*
- *Ta initiativ till att undersöka samverkan med Sölvesborgs kommun utifrån gemensamma utvecklingsintressen, såsom arkitektur och arkeologi.*

Foto: Carolina Samtesson

Foto: Pia Redo

Foto: Blekinge museum/Mikael Henriksson

Kulturpolitiska mål och särskilda satsningar

De regionala och nationella kulturpolitiska målen utgör grunden för det regionala utvecklingsarbetet inom kultur. Regional kulturutveckling är också en viktig del i arbetet med att uppfylla Blekinges regionala utvecklingsstrategi samt Agenda 2030. I regeringsformen 1 kap § 2 slås det fast att "Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten".

REGIONALA KULTURPOLITISKA MÅL

För att bidra till att genomföra Blekinges regionala utvecklingsstrategi, som beskriver ett Blekinge som formas av kreativitet och innovationsförmåga och är ett inkluderande samhälle präglat av öppenhet och deltagande med ett nyskapande kulturliv med bredd och kvalitet, har Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd antagit tre övergripande mål.

Målen utgår ifrån de olika perspektiven för kulturpolitik som ligger till grund för beslut - människan, kulturen och samhället. Målen som ska bidra till att skapa förutsättningar för utveckling av Blekinge är:

- **Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.**
- **Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.**
- **Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.**

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Målet handlar om målgrupper, jämlikhet och tillgänglighet till kultur ur ett invånarperspektiv. Möjligheter att uppleva och delta i kultur ska finnas i hela Blekinge. Särskilt barn och unga vuxna ska ha god tillgång till kultur oavsett bakgrund, ekonomi eller uppväxtmiljö. Det behövs fokusering kring att nå nya målgrupper, nya deltagare till bildning och kultur. Det kan handla om att styra om resurser för att nå nya svenskar, nationella minoriteter och unga vuxna.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Målet handlar om att ha en fortsatt fokusering på Blekinges professionella kulturskapares villkor som kärna för att utveckla kulturlivet och Blekinge, även som resurs för amatörkulturen.

Detta kan handla om fortsatt kompetensutveckling för kulturskapare, för tjänstepersoner och politiker i kommunerna samt för föreningar.

Att tillsammans höja kunskapen om till exempel gestaltad livsmiljö, medverkans- och utställningsersättning och upphovsrätt.

Blekinge är ett litet län både vad gäller befolkningsunderlag, infrastruktur och resurser och det är därför viktigt att fortsätta den goda samverkan som är etablerad genom Regionsamverkan Sydsverige, så att utbyte av varandras kompetenser och resurser kan ske.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Målet utgår ifrån samhällsperspektivet och handlar om att höja kunskapen inom andra samhällssektorer om kulturens och kulturskaparnas förmågor och resurser, tex inom samhällsplanering, näringsliv, hälsa, bildning och utbildning. Detta för att ta tillvara kulturens resurser i ett bredare perspektiv i samhället för att på så vis stärka kreativiteten och innovationskraften i Blekinge.

De utvecklingsområden som erhåller anslag från Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd är en del i att genomföra de regionala kulturpolitiska målen. De övergripande verktygen för genomförande handlar om samverkan, kunskapsbyggande och finansiering.

Regissören Jasmijn Kooijman spelar in kortfilm "Nattljus". Huvudrollerna spelas av Maria Fahl Vikander och Amina Avdic. Fotograf är Rikard Nilsson och producent André Larsson. Filmregion Sydost bidrog med produktionsstöd.

Foto: Bertil Hertzberg

SÄRSKILDA SATSNINGAR

Med utgångspunkt i dialogerna förda med kommuner, kulturskapare samt civilsamhället har Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd enats om tre särskilda satsningar. Dessa lyfts fram som områden som särskilt behöver uppmärksammas och resurs-stärkas under kommande period.

Fokus på områdenas utveckling är en del i att uppfylla de regionala och nationella kulturpolitiska målen som bland annat handlar om "stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge", "alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet" samt att "kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling".

FILM OCH RÖRLIG BILD

Film och rörlig bild lyfts fram som särskild satsning för att utveckla den regionala infrastrukturen och stärka det interregionala samarbetet. Utvecklingen på området skapar nya förutsättningar och utmaningar. Den filmkulturella verksamheten i Blekinge behöver fortsatt utvecklas och initiativ som internationell filmfestival och utveckling inom branschen fortsatt uppmuntras. Inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige prioriteras samverkan inom filmfrämjande verksamhet och ökad kunskap om filmproduktion.

LITTERATUR

Litteraturen lyfts fram som särskild satsning för att kunna utveckla ett konstområde som idag har svag regional infrastruktur i Blekinge. Litteraturområdet behöver stärkas för att kunna skapa förutsättningar för författare att verka i Blekinge, fokusera på ungdomars skrivande samt utveckla litteratur som besöksnäring. Utvecklingsarbetet påbörjades under förra kulturplansperioden i samverkan mellan Region Blekinge och Olofströms kommun men behöver fortsatt uppmärksammas.

KULTURBEGREPPET

Kulturbegreppet lyfts fram som särskild satsning som en del i arbetet att genomgående kunna satsa resurser på insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet.
Kultur som begrepp är omfattande och skiftar i betydelse beroende på situation. Många ser inte sig själva som kulturkonsumenter eller som kulturintresserade men konsumerar, skapar och upplever kultur dagligen. Att läsa, se på film, handarbeta, lyssna på musik eller spela digitala spel sker i vardagen utan att vi reflekterar över att det är kultur. Dock tenderar olika grupper hålla sig till olika delar av kulturen, enligt en kulturvaneundersökning genomförd i Blekinge. Med stöd av satsningen kan kulturaktörer få möjlighet att arbeta med att nå målgrupper de vanligtvis inte når, så att fler invånare kan ta del av kultur.

Skrivsommar, ett feriearbete för ungdomar där de får utveckla sitt skrivande.

Foto: Pia Redin

REGIONSAMVERKAN SYDSVERIGE PRIORITERINGAR

Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott har tagit fram ett positionspapper för att visa på vilket sätt Sydsverige kan utvecklas för att bli internationellt relevant. Positionspapperet stryker under att *Ett enat Sydsverige skapar ett starkt kultursverige.* De tre kulturpolitiska prioriteringarna är:

- Sydsverige lockar – dynamiskt och öppet med internationell lyskraft.
- Sydsverige samverkar – en kulturpolitik som stimulerar samarbeten.
- Sydsverige tillgängliggör – ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla.

NATIONELLA KULTURPOLITISKA MÅL

De nationella kulturpolitiska målen återspeglar regeringsformens bestämmelse om att den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. De nationella kulturpolitiska målen som är vägledande oberoende samhällssektor är:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.
- Särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Halewijn Bulckaen har utforskat och utvecklat den blekingska traditionen med julträd och festträd. Halewijn var en av tre stipendiater i residens 2020, initierat av Slöjd i Blekinge.

Foto: Halewijn Bulckaen

KULTURPLANEN OCH BLEKINGES REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGI

Region Blekinge har, på uppdrag av regeringen, ansvaret för den regionala utvecklingen i Blekinge. Det regionala utvecklingsuppdraget handlar om att skapa förutsättningar för hållbar regional utveckling inom olika områden, såsom infrastruktur, kollektivtrafik, kompetensförsörjning, innovation och näringsliv samt kultur och bildning. I uppdraget ingår att tillsammans med Blekinges aktörer ta fram en strategi för regionens utveckling och samordna de insatser som krävs för att strategin ska bli verklighet. Blekinges regionala utvecklingsstrategi kallas *Växtplats Blekinge* och visar på insatsområdena - ett Blekinge att "växa i" och "växa av". Strategin visar på en målbild om hur det ska vara att bo, arbeta och besöka Blekinge i framtiden. Arbetet genomförs i samverkan mellan Blekinges kommuner, Länsstyrelsen, högskola, näringsliv, ideell sektor och andra aktörer i länet.

Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd är en av många aktörer som arbetar med strategin. För att bidra till utvecklingen tas en regional kulturplan fram som beskriver på vilket sätt kultur är en viktig del av samhällsutvecklingen samt vilka utmaningar och möjligheter som just Blekinges kulturliv har.

KULTURPLANEN OCH AGENDA 2030

2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 för att uppnå en hållbar utveckling. Genom detta har världens länder åtagit sig att utrota fattigdom och hunger; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Agenda 2030 visar på vår tids stora och komplexa utmaningar. Utmaningarna kräver att alla delar av samhället samverkar för en bättre värld.

Kommuner och regioner är viktiga för det konkreta genomförandet genom att vara huvudmän för flera centrala verksamheter som omnämns i Agenda 2030, bland annat vård, skola, omsorg och samhällsplanering. Kulturen och kulturpolitiken är också en av många delar i samhället som kan bidra till att arbeta med de 17 målen inom Agenda 2030.

Blekinges regionala utvecklingsstrategi pekar ut riktningen i Blekinges arbete i genomförandet av Agenda 2030 och är vägledande för kulturplanen. Inom kulturen samverkar Region Blekinge, kommunerna, det professionella kulturlivet och civilsamhället för att bidra till genomförandet. Kulturplanens inriktning handlar främst om att arbeta med målen kring god hälsa och välbefinnande, utbildning – att främja livslångt lärande, uppnå jämställdhet och jämlikhet samt bidra till hållbara städer och inkluderande samhällen där det bland annat ingår att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

1 INGEN FATTIGDOM
2 INGEN HUNGER
3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA
5 JÄMSTÄLLDHET
6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA
7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA
8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT
9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR
10 MINSKAD OJÄMLIKHET
11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN
12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION
13 BEKÄMPA KLIMAT-FÖRÄNDRINGARNA
14 HAV OCH MARINA RESURSER
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD
16 FREDLIGA OCH INKLU-DERANDE SAMHÄLLEN
17 GENOMFÖRANDE OCH PARTNERSKAP
GLOBALA MÅLEN

Regional verksamhet och utveckling

I följande avsnitt beskrivs respektive konst- och kulturområdes regionala infrastruktur, förutsättningar samt möjligheter till utveckling i Blekinge. Utvecklingsmöjligheterna är kopplade till de nationella och regionala kulturpolitiska målen. I separata överenskommelser som tas fram mellan Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd och regionala kulturverksamheter beskrivs *vad* finansieringen ska bidra till att utveckla. Kulturverksamheterna ansvarar för *hur* arbetet ska uppnås, i linje med armlängds avstånd.

> ***Att uppleva olikheter genom konstnärliga gestaltningar skapar rum för tänkande och dialog. Konst kommenterar fenomen och rådande normer och värderingar. Konst stimulerar till gränslösa tankelekar.***
>
> ***Simon Berg, kultursamordnare Karlshamns kommun***

BILD OCH FORM

Bild- och formområdet innefattar bildkonst, arkitektur, fotografi, form och design, men också olika gränsöverskridande uttryck där samtidskonsten ofta befinner sig. Samtidskonsten försöker fånga samtiden genom att problematisera, diskutera, engagera och ibland provocera. Ett tvärsektoriellt område där bild- och formområdet också är en väsentlig del är den gestaltade livsmiljön vilket handlar om utformningen av livsmiljöer; platserna där vi bor, arbetar och lever våra liv. Det handlar om att arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö ska stärka varandra för att tillsammans bidra till ett hållbart, jämlikt, inkluderande och mindre segregerat samhälle.

Det offentligas roll inom bild och form handlar om att skapa förutsättningar, till exempel genom att konstnärer ges möjligheter till gestaltningsuppdrag, att köpa in lös konst till offentliga miljöer samt tillämpa 1 %-regeln vid byggnation. Det innefattar också att öka kunskapen om området samt att samverka på olika nivåer med olika organisationer och professioner.

Bild och form var en särskild satsning i den tidigare regionala kulturplanen och sedan dess har konstutveckling bedrivits genom främjande, strategiskt och praktiskt arbete. Konstområdet har utvecklats starkt i Blekinge genom samverkan, kunskapande och nätverkande med olika aktörer inom regionen, nationellt och internationellt.

Konstnären Moustafa Jano behandlar ofta ämnet krig och flykt i sina bilder.

Konstverk: Moustafa Jano

Workshop med konstnären Annika Ekdahl på Kulturcentrum Ronneby konsthall.
Foto: Karin Sandahl Andrén

Genom en avsiktsförklaring mellan Ronneby kommun och Region Blekinge påbörjades under förra kulturplanen utvecklingen av ett regionalt konstresurscentrum, genom Kulturcentrum Ronneby konsthall och Konst i Blekinge, som en viktig nod i infrastrukturen för profession och publik.
En handlingsplan med särskilda insatsområden ligger till grund för det fortsatta gemensamma utvecklingsarbetet.

Konst i Blekinges uppdrag är att vara en plattform och katalysator för utveckling av bild- och formområdet i hela Blekinge samt fungera som en resurs för kommuner, konsthallar, konstnärer, konstorganisationer och invånare i länet. Konst i Blekinges arbete ska stärka konstnärers samt konstens roll och betydelse i samtiden och i samhället samt värna om yttrandefrihet.

Konst, experimenterande och innovation hänger samman och kan utvecklas genom samverkan över professioner och discipliner. Konst i Blekinge samverkar därför med högskola och universitet, industri och företagande samt andra aktörer inom området, som knyter an till att uppfylla målet i Agenda 2030 som handlar om hållbara städer och samhällen. Blekinge Tekniska Högskola är en samverkanspartner till Konst i Blekinge.
Regionsamverkan Sydsveriges samarbete kring bild och form består av ett nätverk av bild- och formutvecklare som har en strategisk funktion och ett kulturpolitiskt uppdrag och arbetar enligt beslutad handlingsplan, med fokus på bild- och formområdets infrastruktur och ekosystem i Sydsverige. Samarbetet stärker bild och formområdet i Blekinge genom att utveckla residensprogram, synliggöra och utveckla konstnärliga produktionsplattformar samt skapa arenor för konstkritik i Sydsverige. Konsthallar och museer behövs som platser för lokala, nationella och internationella konstnärer att möta sin publik på. Utställnings- och programverksamheten på Kulturcentrum Ronneby konsthall drivs av kommunens konstsakkunniga som enda professionella konsthall i länet. I Karlshamn, Sölvesborg och Olofström bedrivs konsthallarnas utställningsverksamhet av ideella konstföreningar i respektive kommun. I Karlskrona kommun finns för tillfället ingen konsthall.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Konstpedagogik och kommunikation kring bilder och vad konst kan vara behövs i större utsträckning än någonsin då bild och film är en del av allas vardag. Därför behöver konstpedagogiken utvecklas genom fysiska möten och arrangemang samt genom digitala satsningar.

Arbetet med konstförmedling behöver stärkas för att nå ut till fler och bredare målgrupper, särskilt till barn och unga vuxna. Genom att arbeta

inkluderande med målet att alla ska ges möjlighet att ta del av bild och form kan konsten utmana, beröra och locka till eget skapande. Konstlivet blir mer mångfacetterat om människor med olika erfarenheter, i olika åldrar och med olika bakgrunder blir delaktiga.

För att nå fler och nya deltagare är frågor om jämlikhet och mångfald viktiga perspektiv vid utställningsverksamhet, både vad gäller utställare och publik. Vem tar plats i utställningarna, vem blir representerad och för vilken publik är utställningen angelägen.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Samverkan mellan Ronneby kommun och Region Blekinge kring utveckling av ett regionalt konstresurscentrum ska fortsatt fördjupas. Det handlar om samarbete vad gäller utställningar, program, lokaler, residens och kommunikation för att skapa ett regionalt konstresurscentrum i nästa fas av utvecklingen. Ett konstresurscentrum är ett attraktivt besöksmål och en resurs för kommunerna, konsthallar, konstnärer, konstorganisationer och invånare i länet. Utvecklingen innebär att Blekinge kan bli en viktig nod i Sydsverige, nationellt och internationellt.

Samverkan mellan konstnärer och andra yrkesområden behöver stärkas genom samarbeten med olika professioner, såväl inom produktionsföretag som andra kulturformer. Länets konstnärer ska synliggöras, konstnärsdrivna initiativ uppmuntras samt verkstäder och produktionsplatser utvecklas. Arbetet med att stärka begreppen konstnärlig frihet, yttrandefrihet och armlängds avstånd inom konstområdet ska fortsatt främjas.

Förutsättningarna att arbeta som konstnär i länet behöver fortsatt utvecklas och stärkas. Detta kan bland annat ske genom kontinuerlig kompetensutveckling för offentliga aktörer, kulturskapare samt civilsamhälle inom exempelvis 1 %-regeln, upphovsrätt samt medverkans- och utställningsersättning.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

För att samhället ska kunna skapa hållbara livsmiljöer behövs en tvärsektoriell samverkan mellan konst, arkitektur, form, design och planering. Kunskapen om vad gestaltad livsmiljö innebär och vad det gör för människan och samhällsutvecklingen behöver implementeras i flera politikområden och sektorer. Konstprojekt i det offentliga rummet behöver prioriteras, som del av gestaltad livsmiljö som sätter människan i fokus.

Det interregionala, nationella och internationella samarbetet och utbytet ska fortsatt utvecklas. Det internationella samarbetet inom konstområdet är viktigt för konstnärlig förnyelse och utveckling. Erfarenheterna från tidigare internationella projekt ska tas tillvara och utvecklas i nya samarbeten. Det är viktigt att bygga nätverk mellan konsten, akademin, civilsamhället samt näringslivet. Det kan handla om att utveckla lokala, nationella och internationella konstnärliga residens samt stödja konstnärsdrivna initiativ på landsbygden. Det handlar också om fortsatt arbete med grannregionerna i Sydsverige genom Regionsamverkan Sydsverige och fördjupa det arbete som har påbörjats, för att nationellt vara en stark röst.

REGIONALA AKTÖRER - BILD OCH FORM:

- *Konst i Blekinge*
- *Kulturcentrum Ronneby konsthall*
- *Blekinge Tekniska Högskola*
- *Blekinge Folkhögskola*
- *Föreningar*
- *Förening med regionalt uppdrag – Sveriges konstföreningar Blekinge*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Kortfilmen "Iris" i regi av Mattias Olsson, fick juryns pris för bästa kortfilm på Indiefest. Har visats på Polish International Film Festival och på Horrorhound Film Fest i USA.

Foto: Björn Lindberg

Att ge utrymme och möjlighet till samtidsskildringar genom film och bildkonst tror jag är en för samhället och framtiden billig investering.

Per Anders Rudelius, dokumentärfilmare

FILM OCH RÖRLIG BILD

Att ta del av och att själva skapa film lär oss något om hur vi själva och andra ser på världen. Film och rörlig bild kan ge oss en ökad förståelse för historien och få oss att ompröva sådant vi tagit för givet, den ger oss inblick i människors liv och tankar, i olika kulturer, tider och platser. Film och rörlig bild innefattar en mängd olika yrkesgrupper såsom författare, musiker, skådespelare, scenografer, regissörer, fotografer med flera. Filmområdet omfattar såväl främjande verksamhet som filmproduktion och spänner därigenom över flera sak- och politikområden.

Utvecklingen inom området film och rörlig bild samt den statliga filmpolitiken skapar nya förutsättningar och utmaningar för den regionala filmpolitiken. Inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige prioriteras framtagandet av en interregional filmstrategi samt samverkan inom främjande verksamhet för att tillsammans kunna utveckla filmområdet. Regionerna ingår även i Southern Sweden Film Commission, som bland annat arbetar för att attrahera filminspelningar till Sydsverige.

Filmregion Sydost är ett av nitton regionala resurscentrum för film i Sverige och arbetar på uppdrag från regionerna Blekinge, Kalmar län samt Kronoberg bland annat med områdena barn och unga, visning och publik samt filmskapare. Den filmfrämjande verksamheten utgår från de nationella filmpolitiska målen och arbetar strategiskt med att samordna och främja kommunernas, civilsamhällets och kulturskaparnas samarbete för ökad kompetens och kvalitet.

Barn och unga ägnar allt mer tid åt att se och kommunicera med rörliga bilder. Det är därför viktigt att diskutera den rörliga bildens betydelse och påverkan. Region Blekinge erbjuder samtliga kommuner i länet ekonomiskt stöd för skolbio i syfte att elever ska få möjlighet att ta del av kvalitativa filmupplevelser och ökad kunskap om film. Filmkunnighet är en del av UNESCO:s definition av medie- och informationskunnighet (MIK) som ingår i såväl skola som lärarutbildning. Region Blekinge verkar för att det ska finnas kompetens och utvecklingsmöjligheter för den regionala infrastrukturen för film och rörlig bild och samverkar interregionalt kring detta.

Blekinge har uppskattade biografer med bra spridning över länet. Biograferna finns framförallt i kommunernas centralorter. Det finns även föreningar och filmklubbar som visar film, samt flera aktiva filmstudios. Blekinge har även aktörer som erbjuder utomhusbiovisningar samt livesänd kultur på bioduk.

Inspelning av filmen "Nära Människa" i regi av Joakim Thörn.

Foto: Hilding Bjersby

Flera av Blekinges biografer är bra på att ta tillvara såväl invånarnas engagemang som olika kulturer och anordnar filmvisningar och kringevenemang utifrån detta. Sedan några år tillbaka arrangeras den internationella filmfestivalen, Carl International Film Festival. Filmfestivalen ses som en viktig mötesplats och utvecklingsarena för filmområdet i Blekinge och Sydsverige.

Filmtalanger främjas på olika nivåer med finansiella stöd och kompetenshöjande insatser från Filmregion Sydost. Stöden fyller glappet mellan de insatser som unga kan få i skolan eller kulturskolan och det nationella ekosystemet för film. Arbetet är också en väg in för personer som saknar erfarenhet av professionellt filmskapande men som har värdefulla berättelser och perspektiv att förmedla. På så vis skapas möjligheter för återväxt inom filmskapande.

De filmskapare som är verksamma i Blekinge är framför allt sysselsatta inom kommersiell filmproduktion, ljud- och bildteknik, dokumentärfilm, animation och visual effects. I Blekinge finns produktionsbolag inom olika genrer som spelfilm, dokumentärfilm, TV-produktion, postproduktion, spel, animation/ VFX och livesändningar. Det finns även flera bolag i närliggande branscher som behövs för filmproduktion, exempelvis teknik-uthyrning, musikproduktion och design.

Inom spelutveckling finns utbildningar från grundskolenivå till gymnasium och högskola med säte i Blekinge. Det finns en spelinkubator och bransch-organisation som verkar för utveckling i Blekinge och Skåne. En stark infrastruktur för branschen underlättar både start av företag och vidareutveckling av företag med god kompetensförsörjning och investerare.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Att fortsatt stärka barn och ungas möjligheter till att se, samtala om och skapa film är viktigt. Den filmpedagogiska verksamheten har idag ojämn spridning i länet. Möjligheterna för barn och unga att få skapa film i skolan eller på fritiden är beroende av vilka kommunala initiativ som tas på området. Att film nu ingår i Blekingemodellen, som ett resultat av förra kulturplanen, är viktigt för att långsiktigt stärka strukturen för barn och unga att möta film och lära sig filmens språk.[6]

6 Ett samarbete mellan kommuner och region för att säkerställa att alla barn får uppleva scenkonst i skolan.

Enligt en genomlysning, genomförd 2019, av biografernas situation i sydost har Blekinge bra infrastruktur för visning av film i hela Blekinge, liksom för biografen som lokal mötesplats. Dock slog pandemins konsekvenser hårt mot biografernas verksamhet med markanta intäktsbortfall som resultat. Utmaningarna framöver består främst i att få publiken att komma tillbaka men också generationsväxlingar, ideellt engagemang, samt nödvändiga teknikuppgraderingar. Genom samverkan mellan föreningsliv, näringsliv, kommun, region och stat kan strukturerna utvecklas för att öka tillgänglighet och delaktighet.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Det finns ett fortsatt behov av satsning på talangutveckling inom film och rörlig bild i Blekinge, vilket påbörjades under förra kulturplanen. Detta hänger ihop med behovet av en ökad professionalisering. I Blekinge finns vissa utbildningsmöjligheter inom film och rörlig bild. En kartläggning av befintliga utbildningar, behov och utvecklingsmöjligheter genomför inom Regionsamverkan Sydsverige.

Förutsättningar för produktion av film, TV och rörlig bild behöver utvecklas om unga kreatörer, professionella filmskapare, produktionsbolag och andra näringar inom film och rörlig bild ska kunna utvecklas i regionen. Ett internationellt centrum för postproduktion för film, TV och digitala medier planeras till Karlshamn, NetPort Science Park. Detta är ett exempel på goda möjligheter till samverkan gällande kompetensförsörjning och etablering av nya bolag.

En fortsatt utveckling av den internationella filmfestivalen i Blekinge ses som viktig för hela filmområdets utveckling i Sydsverige vad gäller visning, spridning och attraktivitet. Och inte minst som mötesplats för branschen, förtroendevalda och övriga aktörer inom film.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Samverkan mellan olika aktörer är avgörande för att lyckas med exponeringen av Blekinge och för att ta tillvara tillväxten av kreativa och kulturella näringar i regionen. Ett utvecklingsarbete pågår mellan Region Blekinge och Karlskrona kommun för att lyfta Karlskrona som regional nod för utveckling av filmfrågor, liksom liknande samverkan kring kompetens och resurser finns inom andra konstformer i andra kommuner.

Det finns stora möjligheter för Blekinge som innovations-, produktions- och inspelningsplats, inte minst genom ett utökat samarbete inom Southern Sweden Film Commission och genom interregional samverkan mellan kultur- och näringsområdet. Det är därför viktigt att fördjupa arbetet inom Regionsamverkan Sydsverige och ta fram en strategi för filmområdets utveckling i Sydsverige.

Genom konstnärlig utveckling och innovation ökas möjligheterna att skapa film och rörlig bild av hög kvalitet. Det är därför även viktigt att öka samverkan och etablera strategiska partnerskap mellan aktörer inom film och rörlig bild samt Blekinge Tekniska Högskola och andra utbildningar.

REGIONALA AKTÖRER - FILM & RÖRLIG BILD:

- *Filmregion Sydost*
- *Southern Sweden Film Commission*
- *Blekinge Tekniska Högskola*
- *Hyper Island*
- *NetPort Science Park*
- *Föreningar*
- *Förening med regionalt uppdrag – Filmplan*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Från föreställningen "Dumma teckning" på Regionteatern Blekinge & Kronoberg med skådespelaren Björn Johansson Boklund.

Foto: Olle Engvist

Scenkonsten handlar lika mycket om relationen mellan scen och salong som den handlar om relationen som uppstår mellan åskådarna. Scenkonsten ger möjlighet till att bli en del av en gemenskap, att vara på en plats tillsammans och reflektera över olika teman, stora och små.

Emelie Trossö, skådespelare

SCENKONST

Scenkonst handlar ur ett samhällsperspektiv om människans rätt att via konsten få uppleva, djupdyka i och reflektera över sig själv, andra och sin samtid på symboliska, estetiska, abstrakta och perspektivskiftande sätt. I begreppet scenkonst innefattas flertalet genres som framförs inför en publik, allt från teater, dans och musik till nycirkus, performance och revy. I kulturplanen delas scenkonsten upp i underrubrikerna - teater, dans och musik, som får representera en mängd olika uttryck.

TEATER

Teaterns infrastruktur består av skådespelare, manusförfattare, scenografer, regissörer, tekniker, pedagoger, maskörer, marknadsförare, arrangörer, utbildningar, studieförbund, folkhögskolor, kulturskolor, publik och mycket mer. Scenerna består av klassrum, idrottshallar, bygdegårdar, Folkets hus eller professionella scenhus. Scenkonsten bidrar till Agenda 2030 bland annat genom kontakter med lokalsamhället och metoder av medskapande, inkludering och tillgänglighet, vilket skapar social hållbarhet.

Spännande scenkonst skapas i Blekinge, ett exempel är Regionteatern Blekinge Kronobergs satsning på medborgarteater. Medborgarscenen är en dokumentärscen, ett forum för berättelser som angår alla. Barn, unga och vuxna från lokalsamhället delar sina erfarenheter, gestaltade av professionella skådespelare eller på scenen som sig själva.
Det skapar engagemang och gemensamt ägandeskap och är ett forum för att mötas.

Regionteatern Blekinge Kronoberg har ett regionalt uppdrag som scenkonstinstitution i Blekinge och Kronoberg. Regionteatern möter varje år cirka 45 000 människor i publiken, hälften av dem via turné på skolor, bygdegårdar och andra typer av scener. Den andra hälften sker på de egna scenerna i Karlshamn och i Växjö. Scenen i Karlshamn är en dansscen av nationell relevans som tar emot internationella gästspel och residens.

Detta har blivit möjligt genom en samverkan mellan Karlshamns kommun, Regionteatern och Region Blekinge, som ett resultat av tidigare kulturplan. Samverkan behöver fortsatt fördjupas och utvecklas för att nå sin fulla potential och som resurs för hela Blekinge, såsom med det lokala föreningslivet.

Regionteatern riktar sig särskilt till barn och unga genom sin avdelning för pedagogisk verksamhet som innebär möjligheter för samtal och reflektion i samband med föreställningar. Blekingemodellen är en överenskommelse mellan kommunerna, Musik i Blekinge och Blekinge Läns Bildningsförbund, som innebär att alla barn i Blekinge ska få uppleva minst två scenkonstföreställningar (teater, dans och musik) per år. Som ett resultat av förra kulturplanen erbjuds även film och litteratur. Föreställningarna arrangeras av kommunerna som spelar en viktig roll i genomförandet. Samarbetet gör att Blekinge är bland de bästa i Sverige på att nå alla barn i sin region med scenkonstupplevelser.

Genom samverkan mellan de regionala scenkonst-verksamheterna i Blekinge erbjuds skolorna därtill att delta i *Kulturcrew*, en arrangörsutbildning för barn och unga som fokuserar på delaktighet. Satsningen syftar till att genom kunskap och inspiration stärka förutsättningarna för en ny generations arrangörer inom kulturens område samt främja barn och ungas möte med professionella kulturskapare.

Blekinge har flertalet verksamma aktörer inom teater som är viktiga för den kulturella infrastrukturen. Teatergrupperna breddar utbudet av scenkonst i länet och gör så att fler målgrupper nås av lokalt producerad teater. Men strukturer gör det idag svårt att hitta långsiktighet i skapandet och kulturskaparna ägnar stor del av sin arbetstid i projektstrukturer. Nationella strukturer gör det ytterligare svårare att verka utanför storstads-områdena. Samspel mellan kommun, region och stat behöver utvecklas för att öka möjligheterna för scenkonstnärer att kunna bo och verka i hela landet.

Riksteatern Blekinge är ett samverkansorgan för scenkonstarrangörerna i länet och har till uppgift att verka för ett starkt arrangörsnät samt främja och utveckla scenkonsten. Arrangörerna, som är en väsentlig del av infrastrukturen för scenkonsten att nå sin publik, byggs idag på ideella krafter. Fortsatt utveckling för att attrahera nya medlemmar och nå ny publik är en utmaning. Arrangörernas och scenkonstens arbete hänger tätt samman med platserna, scenerna, som idag är få i Blekinge och flertalet undermåliga vad gäller arbetsmiljö men också vad gäller storlek, teknik och tillgänglighet. För att kunna nå ny publik med scenkonst i hela Blekinge behöver scenerna resurser, både i tätort och på landsbygd. Att använda sig mer av digitaliseringens möjligheter och utomhusplatser kan vara en del i att nå nya målgrupper och främja mångfald för att tillgängliggöra scenkonst för alla framöver.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och ungas möte med scenkonsten som viktig för individers utveckling. Blekingemodellen ska fortsatt utvecklas som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att arbeta med jämlikhet.

Arrangörsutbildning för barn och unga ska fortsatt utvecklas för att inspirera barn och unga till att bli framtida arrangörer inom kulturens område. Arrangörskapet behöver utvecklas på ett sätt som tillför en breddad och utökad publik, nya deltagare. Det kan innebära en breddad representation i de lokala riksteaterföreningarna, nya mötesplatser och nya samarbeten. Gärna i samverkan med andra konstområden såsom film, litteratur eller konst. Digitaliseringen kan ge nya möjligheter både i att attrahera nya deltagare och skapa ett mer hållbart och utvecklande arrangörskap.

För att kunna arrangera scenkonst över hela länet behövs riktade satsningar till bygdegårdar, Folkets Hus och Parker och andra lokaler på landsbygden.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Att skapa förutsättningar för professionella kulturskapare att verka i Blekinge är avgörande för Blekinges utveckling både inom kulturlivet och för att främja kreativitet och innovationskraft i hela samhället. Kommunala och regionala stöd för produktion är viktigt och en ökad kunskap generellt om kulturskapares förmågor och värdeskapande behövs.

Regionteatern Blekinge Kronoberg är viktig som arbetsgivare, men också som aktör för att skapa möjligheter för och samverka med frilansande professionella aktörer utan offentlig huvudman.

För att förbättra infrastrukturen för scenkonsten i länet, behövs flera olika typer av tillgängliga scener. De befintliga scenerna behöver ses över och scenutrymmet behöver tillgängliggöras, så att de fysiska förutsättningarna inte är ett hinder för en ökad representation på scenen. Detta måste också beaktas vid nybyggnation. Det behövs scener i olika storlekar för att kunna anpassas till olika typer av scenkonst och för olika storlek på publik. Det är också viktigt att planera för lokaler som är till för daglig träning och den skapande processen.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Det är viktigt att fortsätta att utveckla relationerna med lokalsamhället, involvera blekingar, publiken och deras erfarenheter för att också berätta de lokala berättelserna. Även relationen mellan publik och plats kan utvecklas. Att utgå från platsen för att klustra olika uttryck kan attrahera de som inte annars skulle närma sig kulturens olika områden. Det behövs också möjligheter till daglig träning och repetitionslokaler.

En fortsatt utveckling av nationella och internationella residens ses som en bra möjlighet för kvalitet och konstnärlig förnyelse.

Skådespelarna Benjamin Quigley och Emelie Trossö i föreställningen "Folkrörelsen".

Foto: Mina Lejbølle

REGIONALA AKTÖRER - TEATER:

- *Regionteatern Blekinge Kronoberg*
- *Riksteatern Blekinge*
- *Blekinge Folkhögskola*
- *Föreningar*
- *Föreningar med regionalt uppdrag – Teatersmedjan i Blekinge, Ronneby folkteater*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

"Djurens karneval", en mänskligt djurisk dansföreställning, producerad i samverkan med Regionsamverkan Sydsverige. Koreograf Marcos Morau.

Foto: Lars Kroon

Dans som konstform kommunicerar och uttrycker en konstnärlig idé, ett berättande, en vilja. Verktyg förutom kropp kan vara röster, ljud, läten, språk, föremål i rörelse, formationer i förvandling eller matematiska mönster som vävs in och ut ur varandra.

Åsa Edgren, tf VD/Scenkonstchef Regionteatern Blekinge Kronoberg

DANS

Regionteatern Blekinge Kronoberg har sedan några år tillbaka uppdrag att även stärka och öka den professionella samtida dansens närvaro i Blekinge och Kronoberg. Som resultat av tidigare kulturplan har en dansscen av nationell relevans invigts i Karlshamn, vilket blev möjligt genom samverkan mellan Karlshamns kommun, Regionteatern Blekinge Kronoberg samt Region Blekinge och Statens kulturråd.

Dansscenen i Karlshamn är en av de viktigaste kulturpolitiska händelserna i Blekinge på många år. På scenen ses nu lokal, nationell och internationell samtida dans som attraherar publik även från intilliggande regioner. Den gemensamma ambitionen är att scenen ska bli en plattform för nationell utveckling av koreografi, locka internationella gästande scenkonstnärer och därmed bli ett internationellt forum för innovativ koreografisk scenkonst. Danskonstens roll och närvaro ska stärkas på plats genom att involvera barn, unga och vuxna i dansverksamheten. Detta innebär bland annat att identifiera och utveckla länets talanger.

Att Regionteatern Blekinge Kronoberg har en scen att utgå ifrån i Blekinge ger även bättre möjligheter till samarbete och resurser för föreningarna i Blekinge. Ytterligare samarbetspartners för dansens utveckling i Blekinge och för att öka tillgängligheten till scenkonst för medborgarna är Danssamverkan Sydsverige, som omfattar de sex sydligaste länen i Sverige. En fortsatt samverkan ger ytterligare möjligheter till föreläsningar, artisttalks, symposier, processvisningar, workshops och residens vilket inspirerar till möten mellan människor och ny koreografisk scenkonst.

Residens är en metod som innebär att professionella kulturskapare kommer från olika delar av världen för att arbeta med utveckling, samverkan och produktion i Blekinge. Kulturskaparna jobbar ofta med att aktivera delaktighet från lokalsamhället vilket skapar samhörighet och intresse. Residens leder också ofta till långsiktig samverkan mellan plats och kulturskapare vilket gynnar kulturlivet i Blekinge.

En viktig aktör för dansens utveckling i Blekinge är föreningen Dans i Blekinge som arbetar för att "skapa plats för dans att hända". Detta sker genom arbete med hela kedjan av dans, från att möjliggöra för unga vuxna att sommarjobba som dansare, att låta nyutexaminerade dansare få möjlighet att arbeta med andra professionella samt att erbjuda

Föreställning under Blekinge dansresidens "Precis som Schweiz". Dansare är Rebecca Yates, My Prim och koreograf Emma Nordanfors.

Foto: Olle Engvist

Efter föris.

Foto: Linda Himsel

Dans för Parkinsson.

Foto: Linda Himsel

dansresidens för professionella dansare. Dans i Blekinge stödjer scenkonstnärer och producenter i sina projekt och arrangerar träningar och workshops för både ungdomar och professionella dansare. De producerar också egna verk med hög kvalitet.

Men som inom övriga scenkonstområdet kan det vara svårt att i nuvarande strukturer arbeta långsiktigt som frilansande grupp som inte utgår ifrån ett storstadsområde. Strukturer gör det idag svårt att hitta långsiktighet i skapandet och kulturskaparna ägnar sig idag till alltför stor del i projektstrukturer. Nationella strukturer gör det ytterligare svårt att verka utanför storstadsområdena. Samspel mellan kommun, region och stat behöver utvecklas för att öka möjligheterna för scenkonstnärer att kunna bo och verka i hela landet.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och unga vuxnas möte med scenkonsten som viktig för individers utveckling och att fortsätta utveckla arrangörsutbildningen för barn och unga samt Blekingemodellen som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att arbeta med jämlikhet.

De lokala arrangörsföreningarna behöver ges utökade möjligheter att arrangera scenkonst och ges möjlighet att arrangera det nyskapande och smala. Det behövs också extra stöd för att arrangera dansföreställningar, där digitaliseringen kan ge nya möjligheter och bygga nya relationer för att ge ett mer hållbart föreningsliv.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Att skapa förutsättningar för professionella kulturskapare att kunna verka i Blekinge är avgörande för Blekinges utveckling både inom kulturlivet och för att främja kreativitet och innovationskraft i samhället. Kommunalt och regionalt stöd till de lokala kulturskaparna är väsentligt och en ökad kunskap generellt om kulturskapares förmågor och värdeskapande behövs.

Samverkan mellan lokala dansare, scenkonstinstitution och dansare från andra länder behöver fortsatt främjas för att utveckla den konstnärliga förnyelsen. Regionteatern Blekinge Kronoberg är viktig som arbetsgivare, men också som aktör för att skapa möjligheter för och samverka med frilansande professionella aktörer utan offentlig huvudman.

Regionteatern Blekinge Kronobergs roll i att stödja, utveckla och identifiera talanger som kan utvecklas till danskonstnärer är ett utvecklingsområde. Det kan göras i form av senior stöttning, samproduktionsstöd, residensmöjligheter samt karriärcoachning och mentorskap. Vidare samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige för utveckling av dansområdet ses som viktigt för utvecklingen både lokalt, regionalt och nationellt.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Samarbetet inom Regionsamverkan Sydsverige som samlar de sex sydligaste regionerna i Sverige är en viktig arena för vidare samverkan och utveckling av scenkonsten. Scenkonstinstitutionerna fick under förra kulturplansperioden i uppdrag att samverka och som resultat producerades en professionell dansföreställning för barn som turnerade i Sydsverige. Samverkan tar både personal och pengar i anspråk men ger spännande resultat och effekter i form av en stärkt scenkonst med kvalitet. Den geografiska placeringen av den nationella dansscenen i Karlshamn ger möjligheter att vidare utveckla internationella relationer som kan generera professionella utbyten och samarbeten inom Öresunds- och Östersjöregionen. Detta kan bidra till att främja den svenska scenkonstens utveckling och skapa ett ökat internationellt intresse.

Att öka kunskapen inom andra samhällssektorer om vad samtida dans kan vara och vilka värden som kan tas till vara, exempelvis inom hälsa, är ett utvecklingsområde. Dans för Parkinson är ett exempel där kommunikationen med vården kan utvecklas och kunskapen öka.

REGIONALA AKTÖRER - DANS:

- *Regionteatern Blekinge Kronoberg*
- *Riksteatern Blekinge*
- *Föreningar*
- *Förening med regionalt uppdrag – Dans i Blekinge*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Ida "Adée" Olsson och Ulf "Bitte" Appelqvist - Konsert för en. Konserten framförs i Jenny Carlssons utställning på Kulturcentrum Ronneby konsthall.

Foto: Isabelle Bringert

I alla tider har musiken använts för att ge uttryck åt åsikter och beröra känsliga ämnen. Det är därför viktigt att även den nyskrivna musiken får en plattform så att aktuella frågor kan lyftas genom denna scenkonst.

Elisabet Rennemark, arrangör

MUSIK

Musikområdet är ett stort ekosystem, från musikskola till internationell export, och består av många genres och aktörer och är den konstform som konsumeras mest dagligen av befolkningen. Den nationella kulturpolitiken handlar om att alla i hela landet ska ges möjlighet att ta del av ett varierat musikaliskt utbud, präglat av konstnärlig förnyelse och hög kvalitet. Musikområdet bidrar till målen i Agenda 2030 om god hälsa och välbefinnande samt livslångt lärande.

Musiklivet i Blekinge är brett och mångfacetterat. Marinens Musikkår är belägen i Blekinge, som en av landets tre professionella musikkårer. Hårdrocksfestivalen Sweden Rock Festival lockar årligen internationella besökare vilket också Blekinge International Brass Academy gör, som del av en högskoleutbildning på masternivå för blåsmusiker. Blekinge har flertalet verksamma orkestrar, körer och kyrkomusiker som utvecklar musiklivet. Det lokala föreningslivet spelar en viktig roll, både i utövande och som arrangör. Musikskolor som erbjuder musikutbildning för unga finns i alla kommuner. Studieförbunden möjliggör individuella initiativ och gemensamt lärande inom en mångfald av genrer. Folkhögskoleverksamheten erbjuder också ett visst utbud av kurser inom musik.

Musik i Blekinge är den regionala verksamhet som har i uppdrag att främja det professionella musiklivet i länet, verka för ökade arbetstillfällen för frilansmusiker, ha ett särskilt ansvar för vår tids musik inom alla genrer samt prioritera och utveckla barn- och ungdomsverksamheten. Länsmusiken ska också skapa förutsättningar för fortbildning av musiker och andra konstnärliga utövare samt stödja och stimulera arrangörsledet. Musik i Blekinge ska ta tillvara på influenser från andra kulturer samt medverka i bevarandet och utvecklingen av det musikaliska kulturarvet i Blekinge.

Relationen mellan arrangörsledet och den levande musiken är avgörande för en musikalisk mångfald på länets scener. Musik i Blekinges jämställdhetsarbete och insatser för att kompetensutveckla arrangörer, producenter och andra aktörer är viktig för att säkerställa likvärdiga och jämställda förutsättningar att spela och uppleva musik på. Unga vuxnas arrangörskap behöver fortsatt utvecklas för att bidra till återväxten i hela regionen.

Musik i Blekinge och Blekinge Läns Bildningsförbund samverkar för att tillsammans med kommunerna genomföra Blekingemodellen, som innebär att alla barn i Blekinge ska få uppleva minst två scenkonstföreställningar (teater, dans och musik) per år. Sen 2018 erbjuds även film och litteratur i vissa årskurser. Föreställningarna arrangeras av kommunerna som spelar en viktig roll i genomförandet. Samarbetet gör att Blekinge är bland de bästa i Sverige på att nå alla barn i sin region med scenkonstupplevelser.

Kulturskolan i Ronneby.

Foto: Charlotta Bäckström

Genom samverkan mellan de regionala scenkonstverksamheterna i Blekinge erbjuds skolorna därtill att delta i Kulturcrew, en arrangörsutbildning för barn och unga. Satsningen syftar till att genom kunskap och inspiration stärka förutsättningarna för en ny generations arrangörer inom kulturens område samt främja barn och ungas möte med professionella kulturskapare. Musik i Blekinge arbetar med barns sjungande även genom interregional samverkan. I projektet Rösträtt får, som exempel, förskolepedagoger verktyg och kunskap för att stimulera barn till att vilja sjunga mera.

Den digitala utvecklingen har påverkat musikbranschen i hög grad, från konstnärligt skapande till produktion och distribution. Detta har i förlängningen ökat innovationsgraden hos de kulturella och kreativa näringarna inom området. Men det innebär också ett behov av offentligt stöd i utvecklingen.

UTVECKLING 2022 - 2025
Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och ungas möte med scenkonsten som viktig för individers utveckling. Blekingemodellen ska fortsatt utvecklas som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att arbeta med jämlikhet.

Mötesplatser för unga musiker behöver ses över, som viktig del av infrastrukturen och unga talanger behöver få utökade möjligheter att utvecklas. Arrangörsutbildning för barn och unga ska fortsatt utvecklas för att inspirera barn och unga till att bli framtida arrangörer inom kulturens område.

Arrangörsledet behöver ges möjlighet att arrangera det nyskapande och fortsatt främjas för att nå en breddad och utökad publik med nya deltagare. Digitaliseringen kan ge nya möjligheter både i att attrahera nya deltagare och skapa ett mer hållbart och utvecklande arrangörskap.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Att skapa tillfällen för professionella musiker att verka i regionen är viktigt för utvecklingen av såväl scenkonsten som människors möjligheter till eget utövande i Blekinge. En potentiell utveckling inom musikområdet i Blekinge är att erbjuda residensmöjligheter. Detta kan stärka kulturskaparna som redan finns i regionen samt bidra till fler möjligheter för blekingeborna att kunna ta del av ett mer varierat utbud.

Att bidra till musiklivets utveckling genom att förstärka regionala stödfunktioner och möta behov av kompetensutveckling inom projektledning, upphovsrätt, internationalisering och konstnärlig utveckling är viktigt. Att stödja digital och teknisk innovation inom musikfältet, både för att bredda tillgången till musik och för den konstnärliga utvecklingen, är också ett prioriterat område.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Inom musikområdet har digitaliseringen medfört stora förändringar, både i produktions- och distributionsleden och innovationsgraden är fortsatt hög inom det konstnärliga skapandet. För att främja musikalisk innovation och utveckling behövs kontinuerlig kompetensutveckling inom teknisk hård- och mjukvaruutveckling.

Regional samverkan med Blekinge Tekniska Högskola inom bland annat ljudproduktion är intressant för fortsatt utveckling. Tvärsektoriell samverkan mellan konst- och kulturområden samt med andra samhällssektorer såsom vård, folkhälsa och utbildning kan utvecklas för att öka gemensamma möjligheter till kreativitet och innovation.

REGIONALA AKTÖRER - MUSIK:

- *Musik i Blekinge*
- *Blekinge Folkhögskola*
- *Marinens Musikkår*
- *Föreningar*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Kören Coeur Madame under en konsert.

Foto: Joakim Larnö

Porträtt av deltagarna i Skrivsommar 2020.

Foto: Lina Knoester och Bertil Knoester

Litteraturen är viktig för att språket är viktigt, språkets gränser är tankens gränser.

Per Nilsson, författare

LITTERATUR

Litteraturen som konstform ska stärkas och utvecklas i Blekinge. De litterära mötesplatserna ska fortsatt utvecklas för att främja berättande och läsande samt skapa förutsättningar för författare. Genom ett regionalt uppdrag inom litteraturutveckling och samverkan med Olofströms kommun ska litteraturen som konstform ges möjlighet till utveckling i Blekinge.

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg gjorde 2016 en kartläggning av litteraturområdet i Blekinge och Kronoberg, som gav förslag på hur litteraturen som konstform borde stödjas. Det handlade om behov av mötesplatser, fortbildning och synlighet, men också om ersättningar för framträdanden och möjligheter att söka stipendier.

Med anledning av kartläggningen påbörjades en samverkan mellan Region Blekinge och Olofströms kommun för att förbättra litteraturens förutsättningar till utveckling i Blekinge. Genom Sven Edvin Salje och Harry Martinsons härkomst och litterära arv i Olofström finns en god grund och stort lokalt engagemang för litteraturens vidare utveckling. Gemensam finansiering av kommun och region har inneburit en uppstart till att utveckla en litterär nod i Blekinge, med Olofström som utgångsplats. Detta har skapat nya möjligheter för Blekingeförfattare att nätverka, synas och få arbetstillfällen. Det har också inneburit en möjlighet att främja barn och ungas skrivande samt litteratur som besöksnäring.

Exempel på aktiviteter är möjligheten att erbjuda ungdomar i Blekinge feriearbete som författare. Att fortsätta utveckla Blekinge bokmässa som ger lokala författare tillfälle att synas och marknadsföra sig är ett ytterligare exempel. Idag är en stor del av en författares försörjning knuten till framträdanden i skolor, på bibliotek och föreningar.

Sedan 2014 har litteraturfestivalen Berättarkraft arrangerats i Blekinge som ett samarbete mellan kommuner, föreningar och studieförbund. Sedan 2016 ingår den regionala bokmässan i festivalen. Ytterligare initiativ har bland annat tagits i Karlskrona kommun genom den internationella litteraturfestivalen Bok och hav. Aktiviteterna är en del av att främja författares möjligheter att utvecklas och verka i Blekinge.

Blekingemodellen, som från början innebar att alla barn i Blekinge skulle få uppleva scenkonst minst två gånger per år, har utvecklats till att också omfatta litteratur och film. Detta gör att

Barn och unga vuxnas egna skrivande ska fortsatt prioriteras och lyftas i utvecklingen, genom exempelvis Skrivsommar! och skrivtävling för unga.

Foto: Pia Redin

möjligheterna för barn och unga att möta och bli inspirerade av författare har ökat. Som ett resultat av förra kulturplanen inrättades ett nationellt ungdomslitteraturpris, för att lyfta fram författare som skriver för ungdomar, främja ungas läsande samt lyfta genren som viktig.

Idag finns en handfull fullt ut yrkesverksamma författare bosatta i regionen, men givetvis är det många som skriver, som delvis yrkesverksamma eller på fritiden. De professionella författarna i Blekinge återfinns främst i två organisationer, Sveriges Författarförbund (SFF) och Författarcentrum Syd. För att utbilda sig inom skrivande finns kurser hos studieförbund eller fristående arrangörer i samarbete med bibliotek. Att kunna erbjuda utbildningar via folkhögskola eller högskola är ett utvecklingsområde i Blekinge.

I Blekinge finns flera litterära sällskap, till exempel Harry Martinson-sällskapet, Salje-sällskapet samt Jändel-sällskapet. Förutom att sällskapen arbetar med att öka intresset för respektive författare och deras litterära verk, finns även möjligheten att söka vistelsestipendier. Hembygdsföreningar och museer har en viktig del i att dokumentera det lokala berättandet, så även de studieförbund som är verksamma i regionen.

I dialoger med olika aktörer inom litteraturens område framkommer att samverkan och delandet av resurser mellan konstformer behöver utvecklas, vilket är ett utvecklingsområde framöver. Det nämns att innovativa lösningar för scener och annan infrastruktur behövs. Något som möjliggör innovativa lösningar och nya strukturer men också ger frågetecken är den digitala utvecklingen.

Nya kanaler och plattformar för skrivande växer fram och inom utgivning och distribution förändras förutsättningarna snabbt. Detta möjliggör för fler att bli lästa och innebär ett tillgängliggörande av litteraturen. Men nya frågor väcks, till exempel om berättarteknik och ersättning och hur tryckt och digital litteratur ska fortsätta utvecklas parallellt. Nya tjänster och affärsmodeller förändrar förutsättningar för både producent och konsument. Det är viktigt, som inom alla konstområden, att branschen utvecklas så att den som skapar erhåller ersättning. Affärsmodellerna behöver gynna både de kulturella och de kreativa näringarna. Fortsatt kompetensutveckling inom området ska prioriteras.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Arbetet som påbörjades under tidigare kulturplan - att befästa en litterär nod i Blekinge för litteraturutveckling med utgångspunkt i Olofström ska fortsätta utvecklas, för att ge effekter och nå nya deltagare. Barn och unga vuxnas egna skrivande ska fortsatt prioriteras och lyftas i den utvecklingen, genom exempelvis Skrivsommar! och skrivtävling för unga.

Skrivandet och berättandet kan också utvecklas genom andra konstformer såsom konst, film, dans eller drama då nya spännande former kan uppstå. En viktig målgrupp för läsfrämjande och skrivande är nya svenskar. Att möjliggöra interkulturella möten för erfarenhetsutbyten ses som en viktig del för vidare utveckling av en litterär nod i Olofström.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

De litterära mötesplatserna behöver fortsatt utvecklas i Blekinge för att främja skrivande och läsande samt skapa förutsättningar för författare. Samverkan med andra konstformer, nya typer av scener samt residens är önskvärt. Kompetensutveckling, nätverkande och arbetstillfällen för författare ska fortsatt främjas och utvecklas.

Med tanke på sitt litterära arv kan också litteratur som besöksnäring utvecklas i Olofström och fokuseringen på litteraturutveckling i stort bli en resurs för hela Blekinge - för författare, övriga kommuner samt barn och unga vuxna.

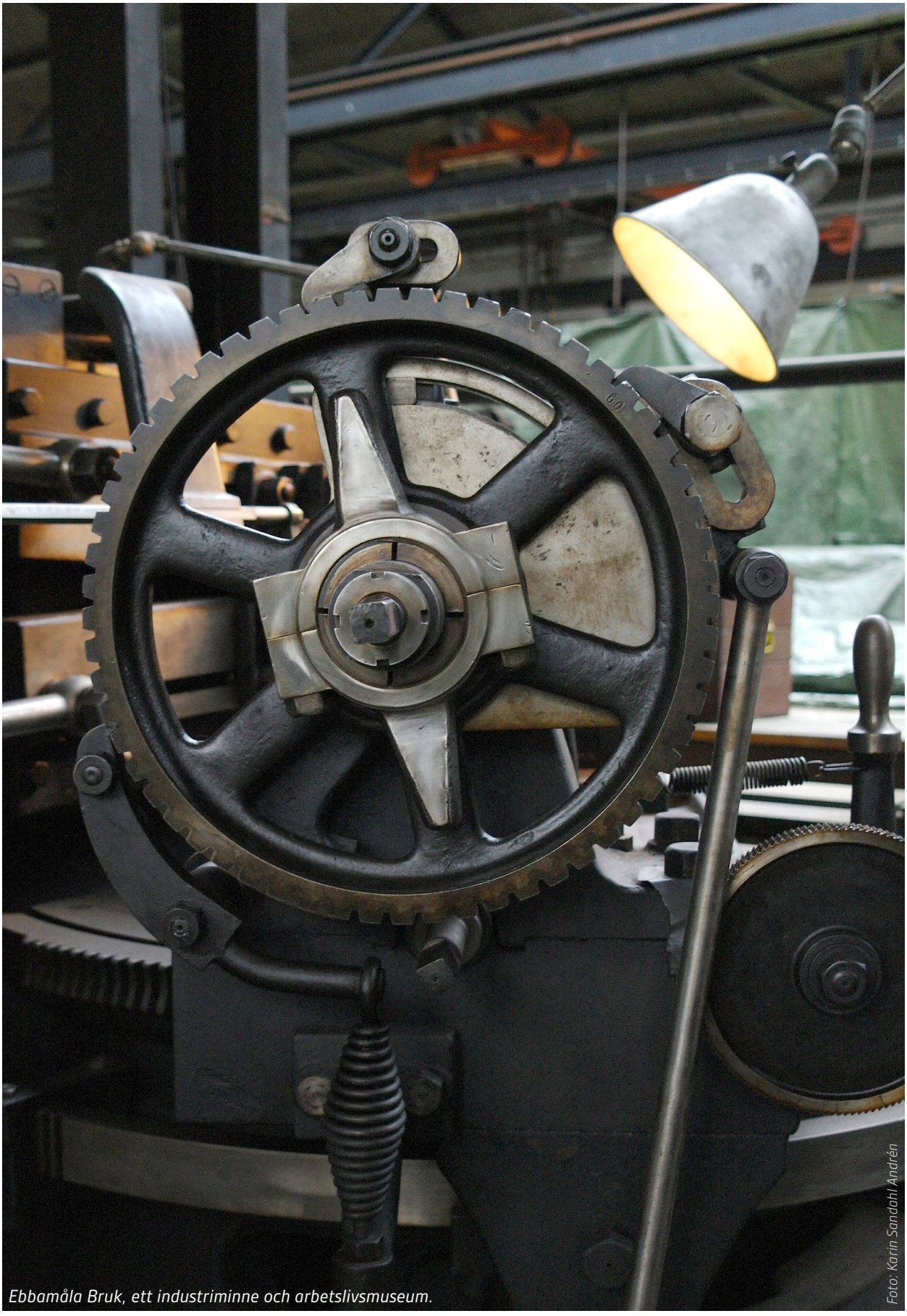
Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Litteraturen har en demokratisk funktion och det skrivna ordet är grunden i yttrandefriheten som kan formulera alternativa ståndpunkter, erfarenheter och åsikter. Ett öppet klimat och en mångfald av erfarenheter behövs för att samhällen ska kunna utvecklas.

Fördjupad samverkan mellan studieförbund, folkhögskolor och civilsamhället samt regionala kulturverksamheter, högskola och kommuner är viktigt för den lokala litteraturens utveckling.

REGIONALA AKTÖRER - LITTERATUR:

- *Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg*
- *Blekinge Läns Bildningsförbund*
- *Föreningar*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Ebbamåla Bruk, ett industriminne och arbetslivsmuseum.

Foto: Karin Sandahl Andrén

Kulturarv stärker människans känsla av tillhörighet och samhörighet. Historia hjälper oss att känna oss som en del av samhället.

Laura Malmgren, Ebbamåla bruk

KULTURARV

Kulturarv kan beskrivas som vårt gemensamma kollektiva minne som berättar hur samhället sett ut över tid och ökar insikten om varför samhället ser ut som det gör idag. Kulturarv är inte statiskt utan något som ständigt förändras och formuleras om.

Kulturarv är materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan, såsom lämningar, föremål, miljöer och dokument. Immateriellt kulturarv är traditioner, seder och bruk, som har överförts mellan generationer, till exempel olika former av hantverk, ritualer, musik och berättelser. Kulturarv är levande och i förändring. Det är utifrån sin potential för kunskap, upplevelser och identitetsskapande som kulturarv blir relevant.

För att kulturarvets värden ska komma hela samhället till del är regeringens bedömning att det offentliga kulturarvsarbetet bör vidareutvecklas så att det gemensamma kulturarvet blir en angelägenhet för alla, det offentliga samtalet vidgas och fördjupas samt att medskapande och engagemang främjas.

Kulturarvsinstitutioner ska ses som kunskapsbaser och finnas tillgängliga för alla, särskilt för barn och unga. Att visa upp och synliggöra kulturarvet för med sig ett ansvar. Berättelser från historien finns i obegränsat antal men ytan i det offentliga rummet är begränsad. Det är med ansvar för jämställdhet, jämlikhet och mångfald som urvalet görs vad gäller program, föreställningar samt utställningar. Digitalisering för med sig möjligheter att tillgängliggöra fler berättelser och visa fler föremål och ger nya möjligheter till dialog och medskapande. Det ställer också krav på urval, pedagogik och källkritik.

Kulturarvet skapar arbetstillfällen för hantverkare, landskapsvårdare, arkeologer med flera samt inom besöksnäringen. Vård och förvaltning av byggnader, fornminnen och landskap är en del i att platser och kommuner ses som intressanta och kan attrahera fler besökare och ge högre värderade bostäder.

KULTURARV I BLEKINGE

Kulturarv i Blekinge är en verksamhet där Blekinges kulturarv lyfts fram och tillgängliggörs, aktörer samlas för samverkan och pedagogisk verksamhet utvecklas. Inom ramen för Kulturarv i Blekinge anordnas varje år Kulturarvsforum där kompetensutveckling och dialog kring aktuella ämnen erbjuds både för professionellt verksamma och för civilsamhället. Kulturarvsforum är ett samarbete mellan Region Blekinge, Blekingearkivet, Blekinge museum, Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg samt Slöjd i Blekinge.

KULTURMILJÖ

Kulturmiljö handlar om hela, den av människan påverkade, miljön och kan omfatta en enskild anläggning, en bygd eller region. Visionen för Sveriges kulturmiljöarbete lyder; "Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige". De nationella målen för kulturmiljöarbete ska inspirera och vägleda arbetet på kommunal och regional nivå.
Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja;

• ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,

• människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,

• ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser,

• en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljölagen anger grundläggande bestämmelser till skydd för det gemensamma kulturarvet och betonar att skydd och vård av kulturmiljön är en nationell angelägenhet. Ansvaret delas av alla, såväl enskilda som myndigheter. Tillsammans med plan- och bygglagen, som reglerar samhällets fysiska utveckling, är kulturmiljölagen ett viktigt verktyg i samhällsplaneringen. Länsstyrelsen ser till att de kulturhistoriska värdena i länets riksintressen för kulturmiljövården beaktas.

Länsstyrelsen ansvarar också för tillsyn av bland annat förvaltningen av kulturmiljön och verkar för en hållbar utveckling genom att samverka med centrala myndigheter, fastighetsägare, förvaltningsorganisationer samt kommunerna, i skyddet och utvecklingen av kulturarvet. Länsstyrelsens ser till att kulturreservat, byggnadsminnen, fornlämningar och kyrkor skyddas och vårdas. Idag finns 88 byggnadsminnen och 47 kyrkor som är skyddade i Blekinge och därutöver ett stort antal statliga byggnadsminnen. Ronneby brunnspark är Blekinges första kulturreservat.

Digital tillgänglighet för de som inte kan uppleva de fysiska miljöerna är viktigt, det är också ett alternativ vid otillgängliga miljöer. *Världsarvets g(l)ömda vrak* är ett arbete där diskussion pågår med Blekinge Tekniska Högskola och Blue Science Park för att hitta möjligheter till digital tillgänglighet av vraken.

Blekinge museum arbetar också aktivt med kulturmiljövård, inte minst med löpande kunskapsuppbyggnad kring kulturmiljöerna och bidrar med expertis till såväl Länsstyrelse och kommuner som allmänhet.

VÄRLDSARV

En nationell världsarvsstrategi har tagits fram som ger en samlad beskrivning av arbetet med världsarvskonventionen och arbetet framöver med koppling till Agenda 2030.

Ett av Sveriges 15 världsarv ligger i Blekinge, Örlogsstaden Karlskrona, som omges av biosfärområdet Blekinge arkipelag. Örlogsstaden Karlskrona är ett internationellt besöksmål bestående av ett komplext världsarv med många samverkande förvaltare och intressenter, både offentliga och privata. Utmaningen är att medverka till att de värden som ligger till grund för värdsarvsstatusen bibehålls och förstärks då de finns i både staden och omlandet, med tyngdpunkt inom den aktiva marinbasen och varvet. En viktig del av världsarvet är de två statliga kulturinstitutionerna Marinmuseum och Marinens musikkår. Karlskrona kommun utvecklar arbetet genom en världsarvssamordnare och Blekinge museum har nyligen öppnat en världsarvsutställning. Region Blekinge medfinansierar utvecklingen. Länsstyrelsens uppgift är att samordna det övergripande arbetet.

Ebbamåla Bruk - ett av Europas bäst bevarade industriminnen.

Foto: Magdalena Caris

Några av alla föremål från Ebbamåla Bruk som berättar om den industriella revolutionen.

Foto: Karin Sandahl Andrén

Sölvesborgs slottsruin med anor från 1200-talet.

Foto: Magdalena Caris

Detalj från folkdräkt.

Foto: Magdalena Caris

Blekinge museums samling rymmer många skatter och arkeologiska fynd.

Foto: Ola Åkeborn

Sambandet mellan dåtid, nutid och framtid är viktigt för att generationer ska kunna förstå varandra och ökar också möjligheterna för nya medborgare att förstå sitt nya land.

Ingrid Lovén, Blekinge Hembygdsförbund

MUSEIVERKSAMHET

Museilagen, som trädde i kraft 2017, omfattar det allmänna museiväsendet, det vill säga museer som drivs av stat, region och kommun samt museer vars ledningar i huvudsak utses av det allmänna. Av lagen framgår att museerna ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

I en särskild bestämmelse regleras att innehållet i verksamheten ska stå fritt från politisk påverkan. Lagen anger även att museiväsendet ska samverka för att ge hela landet tillgång till museernas samlade resurser.

Museikonceptet "the useful museum" har påverkat museernas verksamheter de senaste åren. Konceptet fokuserar på museernas funktion som samhällsbyggare och utvecklare inom andra områden än de traditionellt museala. Museerna har en viktig roll som platsvarumärke och betydelse för den regionala utvecklingen genom de globala målen i Agenda 2030.

I Blekinge finns en rad museer och utställningsaktörer som visar upp kulturarvet på olika sätt, såsom statliga Marinmuseum och länsmuseet Blekinge museum. Det görs också insatser av olika stiftelser, föreningar, kommunala instanser och privata aktörer. Många av regionens cirka 40 hembygdsföreningar har egna samlingar och kulturbyggnader som visas för allmänheten. Parallellt med dessa finns ett tiotal arbetslivs- eller arbetsplatsmuseer och flera specialmuseer. Museerna bevarar, vårdar, brukar och förmedlar ett kulturarv som är en viktig resurs för regional identitet och utveckling.

Marinmuseum ingår i Statens maritima och transporthistoriska museer tillsammans med Vasamuseet, Sjöhistoriska museet samt Järnvägsmuseet. Marinmuseum är Sveriges nationella museum för den svenska marinens historia, från år 1522 till idag. Uppdraget är att bevara och utveckla kulturarvet inom området och bedriva en verksamhet som är angelägen för alla. Blekinge museum arbetar efter museibegreppet samla-vårda-visa, bland annat genom insamling av föremål, dokumentation, vård och registrering av museisamlingar, digitalisering, museipedagogik samt utställnings- och programverksamhet. Blekinge museum utvecklar kulturarvspedagogik och arbetar med kunskapsuppbyggnad om länets historia, bland annat genom arbete med kulturmiljövård. I detta ingår bland annat byggnadsantikvariska frågor och arkeologiska undersökningar. Blekinge museum samverkar med Länsstyrelsen som ansvarar för kulturmiljövården i länet.

Skeppsråttan Elvira guidar i Blekinge museums Världsarvstivoli.

Foto: Charlotte Nordheim

Blekinge museum är en aktiv och viktig samhällsaktör, i allt från kulturverksamhet till integrationsfrågor, besöksmålsutveckling till källkritiskt tänkande. Blekinge museums arbete med att utveckla kulturarvet som besöksnäring handlar om att skapa fler internationellt gångbara besöksmål, framför allt genom en Världsarvsutställning i Karlskrona och genom fynden i Västra Vång och Gribshunden i Ronneby. Fynden i Ronneby är spektakulära, inte bara ur ett lokalt och regionalt perspektiv, utan även ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Berättelserna som fynden besitter förändrar sättet vi ser historien och belyser nationella och internationella skeenden, vilket skapar ett intresse för Blekinge som internationellt besöksmål och en lokal stolthet. Ronneby kommun konstaterar i en avsiktsförklaring att ambitionen är att "bygga ett museum med sådan kvalitet att det utgör ett internationellt besöksmål".

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna

Barn och unga är en prioriterad målgrupp som ska erbjudas en spännande och lärorik förmedling av kulturarv. Detta innebär att den pedagogiska verksamheten behöver utvecklas i takt med barns och ungas sätt att ta till sig information. Inte minst ger den digitala utvecklingen nya möjligheter, vilket också är en utmaning kunskapsmässigt och resursmässigt.

Kulturarvet kan var en källa till gemenskap och samhällsutveckling. Genom att arbeta tvärsektoriellt kan flera områden och flera människor nås, vilket är viktigt i vårt mångkulturella samhälle. Vår gemensamma historia och framtid behöver belysas och problematiseras. Att nå och engagera fler människor, särskilt nya svenskar, är viktigt för den interkulturella dialogen och gemensamma samhällsutvecklingen.

Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas

För att museerna ska kunna vara den kunskapsbas som samhället behöver är det viktigt att museerna samarbetar och samverkar med flera olika aktörer, såsom civilsamhälle, andra kulturområden samt högskola och universitet. Att bidra till forskning och samverka med interregionala och internationella aktörer är nödvändigt för att vara en resurs i regionen gällande kulturarvsfrågor och kunna vara en mötesplats för många frågeställningar.

Fortsatt utveckling behövs för att öka tillgängligheten till och kunskapen om kulturmiljöer i Blekinge. Blekinge museum samverkar med Länsstyrelsen, kommunerna, församlingar och fastighetsägare om kulturhistorisk kompetens och rådgivning. Aktuella kunskapsunderlag om kulturmiljöerna är viktiga så att de blir en del av kommunernas samhällsplaneringar, där den gestaltade livsmiljön lyfts. Att öka tillgängligheten till kulturmiljöerna är en viktig del för att också öka kunskapen för allmänheten om kulturmiljöerna och den historia som berättas därigenom. I det arbetet kan de lokala hembygdsföreningarna ha en viktig roll.

REGIONALA AKTÖRER - KULTURARV:

- *Blekinge museum*
- *Marinmuseum*
- *Föreningar*
- *Föreningar med regionalt uppdrag – Blekinge hembygdsförbund, Blekinge Bygdegårdsdistrikt*
- *Kulturarv i Blekinge*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

De spår som människor har lämnat i form av kulturmiljöer tillsammans med berättelserna om vad som har hänt i historien är en resurs för besöksnäringen. Blekinge erbjuder flera möjligheter till utmanande och lärorika upplevelser. Världsarvet i Karlskrona, Projekt Gribshunden i Ronneby samt Ljungaviken i Sölvesborg är ett par exempel på möjligheter, som genom medskapande processer kan stärka både invånares stolthet samt regionen som besöksmål.

Museerna ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Museerna ska också bidra till forskning och annan kunskapsuppbyggnad, bland annat genom att ha hög kompetens inom sitt ämnesområde. Genom att aktivt bidra i samhällsdebatten med utgångspunkt i att stå för kunskap kan museerna lyfta olika perspektiv och bidra till dialog, vilket bidrar till Blekinges samhällsutveckling.

Foto: Oliver Lindkvist

Galjonsfigur föreställande Thor från Marinmuseums samling.

Michaela Ivarsdotter är kopparslagarmästare och metallkonstnär.

Foto: Hans Runesson

Jag tror att det är mer viktigt nu än någonsin att förhålla sig till skapandet med sina händer. Att i direktkontakt med ett material få erfarenhet, förståelse och inblick i hantverket.

Malin Mena, glaskonstnär

SLÖJD OCH KONSTHANTVERK

Slöjd och konsthantverk förenar traditioner, hantverkskunnande och kulturarv med samtid, nyskapande och framtid. Slöjd är ett förhållningssätt och kan vara identitetsskapande ett verktyg för det interkulturella mötet samt ge hälsofrämjande effekter. Slöjdområdet är en viktig samhällsaktör för att uppnå målen i Agenda 2030. Genom utveckling av slöjdområdet skapas möjligheter för ett mer hållbart och inkluderande samhälle.

Nationellt lyfts arbetet med *Strategisk Slöjd* av den statliga myndigheten Nämnden för hemslöjdsfrågor, som syftar till att utforska slöjdens roll som samhällsaktör. *Strategisk slöjd* handlar om att sätta slöjd och konsthantverk i ett större perspektiv och visa på vilket sätt som området är en kunskapsbärare för en hållbar utveckling och därmed bidra till flera av målen i Agenda 2030, såsom god hälsa och välbefinnande, hållbar konsumtion och produktion samt hållbara städer och samhällen.

Slöjd och konsthantverk är en del av de kulturella och kreativa näringarna (KKN), företag som har kulturskapande eller kreativa processer som huvudsaklig affärsidé. Många av företagen är soloföretagare och arbetar med immateriella rättigheter och tillgångar, vilket kan påverka hur man utvecklar och säljer produkter och vilka hinder som ses för utveckling. Immateriella tillgångar kan handla om traditioner, handens och kroppens kunskaper och kreativa uttryckssätt. Kulturella och kreativa näringar omfattar både kultur och näring men är främst en tillväxt- och näringspolitisk fråga.

Det finns flertalet aktiva föreningar inom slöjdområdet, spridda över länet, vilket också avspeglar sig i resultatet från en kulturvaneundersökning som visar på att allmänheten i Blekinge ägnar sig åt handarbete och hantverk på fritiden mer än riksgenomsnittet. Blekinge har också en bredd på yrkesverksamma konsthantverkare i hela länet, inom områden som textil, glas, keramik och trä. De utgör en viktig del av kulturturismen och besöksnäringen samt bidrar till Blekinges attraktivitet och utveckling.

Slöjd i Blekinge är den regionala verksamhet som har i uppdrag att väcka intresse för, främja och förmedla kunskap om slöjd och konsthantverk i Blekinge. Med utgångspunkt i Blekinges traditioner och utvecklingsbehov arbetar Slöjd i Blekinge för att slöjden och konsthantverket ska bevaras, användas och utvecklas. Det regionala utvecklingsarbetet för slöjd och konsthantverk innebär att främja slöjden både som kulturyttring och som näringsgren genom strategiskt och operativt arbete. Slöjd i Blekinge verkar för ökade arbetstillfällen,

Malin Mena, glaskonstnär, har sammfört två passioner i livet: glaset och drömmen om en egen hytta.

Foto: Jan Hinderson

fler tillfällen för fortbildning och erbjuder arbetsstipendier för kulturskapare inom slöjd och konsthantverksområdet. Slöjd i Blekinge samverkar med kommuner, skola, civilsamhälle samt interregionalt för att nå de prioriterade målgrupperna barn och unga samt professionella kulturskapare.

Ett uppmärksammat exempel på Slöjd i Blekinges arbete är Kreativa rum, en samverkan mellan bibliotek, slöjd och lokalsamhället. Genom insatser av lokala företag, engagemang från ortens barn och återbruk har ett flertal biblioteksrum i de små orterna gjorts om för att bli tilltalande läs- och skaparmiljöer för barn, där alla besökare kan känna sig delaktiga och välkomna. Slöjd i Blekinge är också en av arrangörerna till Kulturarvsforum, ett årligt återkommande tillfälle för kompetensutveckling och dialog kring aktuella ämnen inom kulturarvsområdet, som erbjuds professionellt verksamma och civilsamhället.

Satsningar på slöjd är att satsa på folkhälsa och social hållbarhet. Slöjdens förutsättningar att skapa med händerna och erbjuda sammanhang för alla är en möjlighet till välbefinnande och livskvalitet som kan utvecklas i samverkan med vård och omsorg. Slöjdområdet är en kunskapsbärare för samtida hållbar utveckling som behöver tas tillvara i samhällsutvecklingen.

UTVECKLING 2022 - 2025
Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Att fortsatt arbeta med utveckling av tillgänglighet på olika sätt för att nå både befintliga och nya deltagare är en viktig aspekt. Digitaliseringen ger nya möjligheter för inkludering och att nå fler och nya deltagare och ger samtidigt nya uttrycksmedel för slöjden.

Målgruppen barn och unga är fortsatt regionalt och nationellt prioriterad och kulturpolitiken ska enligt de nationella kulturpolitiska målen främja allas skapande förmågor. Att fortsatt arbeta med kompetensutveckling för pedagoger och slöjdhandledare för att nå målgruppen barn och unga är därför viktigt och en del i arbetet med barnkonventionen. Särskilt prioriterat är att nå barn och unga vuxna med funktionsvariation och med särskilda behov.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige.

Slöjd och konsthantverk som näring är ofta småskalig och inköp av offentliga aktörer är betydelsefull. Möjligheter till att delta i upphandlingar på premisser möjliga för småföretagare är också viktigt att utveckla för att stödja lokal produktion.
Det handlar om att sprida kunskap om inköp och upphandling och det handlar om att samverka med olika aktörer, kommunalt, regionalt och nationellt. Kommunala, regionala och statliga insatser behöver fortsatt fokusera på att anpassa företagsfrämjande insatser till enmans- och småföretag. Att regionalt fortsatt arbeta med residensutveckling och arbetsstipendier stärker också förutsättningarna för professionella kulturskapare att verka i Blekinge.

I samverkan med andra regioner och Form/Design Center pågår ett utvecklingsarbete för att sammankoppla formgivare, designers och tillverkare via en plattform, kallad S-P-O-K (samtida produktion och konsumtion). Plattformen samlar och sprider kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från slöjd till industri. Slöjd i Blekinge arbetar för områdets utveckling bland annat genom samverkan med övriga sex regioner inom Regionsamverkan Sydsverige.

REGIONALA AKTÖRER - SLÖJD & KONSTHANTVERK:

- *Slöjd i Blekinge*
- *Blekinge Folkhögskola*
- *Litorina Folkhögskola*
- *Föreningar*
- *Professionella kulturskapare*
- *Kulturella och kreativa näringar*

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Slöjd och konsthantverk är ett område som utvecklar den enskildes förmågor till kreativitet men påverkar också innovationsområdet i stort. Företag i Blekinge arbetar med produktion av ny textilmassa samt har börjat med återvinning av begagnade textilier i produktionen, vilket kan ge stora effekter på hållbarheten och den globala marknaden i enlighet med Agenda 2030.

Kulturskapares kunskap om material, produktion och hållbarhet kan i samverkan med industri, akademi och offentlig sektor skapa förutsättningar för utveckling och innovationer.

Julträd av Halewijn Bulckaen. *Foto: Halewijn Bulckaen*

Bilden är hämtad från Blekingearkivet, en plats för kulturarv och lokalhistoria.

Det är viktigt att synliggöra arkivens samhällsroll och stärka statusen som en viktig demokratifunktion i samhället.

Per Lundin, Blekingearkivet

ARKIV

Arkivområdet är en viktig del av kulturarvsområdet som inte enbart förvaltar det historiska arvet utan också ser till att dagens information tas om hand på ett korrekt sätt så att det även i framtiden finns ett historiskt källmaterial att ta del av. På det viset bidrar arkivsektorn till Agenda 2030 genom det livslånga lärandet samt utvecklingen av hållbara samhällen.

Detta återspeglas även i den statliga arkivutredningen som föreslår en ny arkivlag vars syfte är att trygga tillgången till allmänna handlingar, främja tillgången till kulturarvet och bidra till det demokratiska samhällets beständighet och utveckling.

Inom den enskilda arkivsektorn utgör Blekingearkivet huvudaktören som länsarkiv för enskilda arkiv. Därutöver hanteras arkiv i kommunernas och regionens regi. Blekinge arkivnätverk omfattar de fem kommunarkiven, Blekinge museum, Länsstyrelsen, Försvarsmakten, Marinmuseum samt Blekinge Släktforskarförening. Nätverket genomför publika aktiviteter som Arkivens dag och Arkivmässan.

Blekingearkivet är länsarkiv för enskild sektor och tar hand om organisationers material för att skapa ett relevant och användbart historiskt förenings-/företagsarkiv. Dokument, protokoll, fotografier, film, reklam, årsredovisningar, porträtt och föremål utgör organisationens minne och lägger grunden för vad man i framtiden får veta om verksamheten och dess roll i samhället. Blekingearkivet tillhandahåller arkivmaterial från enskilda arkivbildare till forskare och en intresserad allmänhet.

Blekingearkivet är en viktig verksamhet för dagens diskussioner kring källkritik och falska nyheter men också för källtillit och att levandegöra historiskt material för publik. Som en del i att vara en aktiv sahällsaktör är Blekingearkivet en av arrangörerna till Kulturarvsforum, ett årligt återkommande tillfälle för kompetensutveckling och dialog kring aktuella ämnen inom kulturarvsområdet, som erbjuds professionellt verksamma och civilsamhället. Blekingearkivet är en del av Topotek som är en internationell plattform där enskilda användare gör poster av kulturarvsinformation, fotografier, dokument och audio- och videofiler tillgängliga och sökbara för allmänheten.

Digitaliseringen har inneburit en rad gemensamma utmaningar och möjligheter för hela kulturarvsområdet och särskilt för arkivhanteringen. Dagens samhälle kräver hög digital kompetens hos medborgarna samtidigt som medborgarna kräver ökad digital tillgång till samhällsservice, tjänster och information. För arkivsektorn är nya tekniker och nya typer av handlingar den största utmaningen med digitaliseringen. Principer om arkivbeständighet och tillgänglighet förändras i grunden.

En man framför sin bil. Bilden är hämtad från Blekingearkivet.

Utmaningarna handlar också om hur stora mängder information ska kunna bevaras för framtiden i digitala format, om digitalisering av äldre material och om hur information ska göras tillgänglig för användarna. Inom offentlig sektor handlar det om earkivering, det vill säga digitala arkivsystem.
Det som kännetecknar digital arkivering är att den kräver kontinuerliga resurser och teknisk expertis för att möta utveckling och förändring av standarder och lösningar. Digital arkivering är därför inte endast långtidslagring, utan också de processer, aktiviteter och stöd, som krävs för att upprätthålla en långsiktig, användbar arkivering av digital information.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

För att nå nya deltagare att ta del av arkivverksamheten behövs den publika och pedagogiska verksamheten utvecklas. Detta kan göras i samverkan med andra kulturverksamheter som företräder lärandeverksamheter samt civilsamhället.
Ett exempel är det digitala verktyget Kulturarv i Blekinge – en digital lärplattform, som är sprungen ur ett samarbete mellan kulturarvsinstitutionerna som möjliggör för skolornas pedagoger att använda sig av dåtiden och de historiska källorna för att problematisera nutiden.

Den moderna fastigheten som rymmer Blekingearkivet ger förutsättningar för fler publika verksamheter och kan utvecklas som resurs och besöksmål. Genom programverksamhet, temakvällar och föreläsningsserier kan Blekingearkivet levandegöra och gestalta det historiska källmaterialet som finns i arkivsamlingarna. Detta kan även genomföras som digitala arrangemang.

Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas

Fortsatt utveckling av samverkan med nya aktörer gör att arkiven blir tillgängliga för fler målgrupper. Genom Arkivnätverk Blekinge ska samverkan mellan regional och kommunal arkivverksamhet utvecklas och utgöra en resurs för gemensam kompetensutveckling. Samverkan med andra regionala och kommunala kulturverksamheter samt med civilsamhällets organisationer kan bidra till ett ökat engagemang och förståelse för arkiv och kulturarv och dess betydelse för samhällsutvecklingen.

En utmaning för enskild sektor är att det idag är upp till den egna organisationen, föreningen eller företaget att hitta lösningar för att den digitala informationen ska vara tillgänglig över tid. Blekingearkivet ska vara en kunskapsnod för enskild sektor om utvecklingen kring digitalt bevarande.

Alla kommuner och regioner har ansvar att spara sin information, oavsett om den är digital eller i pappersform. Det framgår i tryckfrihetsförordningen, arkivlagen och annan lagstiftning. Utveckling av det som kallas e-arkiv är därför en förutsättning för tillgängliggörande och förmedling av information. Denna utveckling bör ske i nära samverkan med liknande regional arkivverksamhet i övriga landet.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

De enskilda arkiven är en viktig del av demokratin och ett stöd i samhällsutvecklingen. Arkiven är en plattform för att söka samhällets historia, det är därför viktigt att de enskilda arkiven verkar för öppenhet och deltagande. Arkiven behöver också vara en viktig kompetens i att arbeta med källkritik. Men för att arkivens innehåll ska kunna nå och användas av fler behöver nya samarbeten initieras.

Det kan handla om nya samarbeten mellan arkiv och utbildning, såsom grundskola, folkhögskola och högskola. Det finns många möjligheter att använda sig av arkivens innehåll inom teater, musik och slöjd. Även inom konstområdet finns ett ökat intresse för arkivens innehåll som med fördel kan utvecklas i Blekinge.

REGIONALA AKTÖRER - ARKIV:

- *Blekingearkivet*
- *Blekinge arkivnätverk*
- *Kulturarv i Blekinge*
- *Föreningar*
- *Professionella kulturskapare*

Kvinnor som syr tillsammans. Bilden är hämtad från Blekingearkivet.

Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Om språk, läsning, digital kompetens, kunskap, yttrandefrihet och vardagskultur är grundbultar i demokratin – vad är biblioteken då? Ur mitt perspektiv - samhällsbyggare!

Tiffany Bovin, avdelningschef för biblioteken i Karlskrona

BIBLIOTEKSVERKSAMHET

Biblioteksverksamheten styrs av bibliotekslagen. Där fastslås att biblioteken har en samhällsbärande funktion och bidrar till demokratins utveckling – genom att bidra till kunskap, bildning och fri åsiktsbildning. Biblioteksverksamheten ska vara tillgänglig för alla. Prioriterade grupper är personer med funktionsvariation, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga.

I Blekinge finns folkbibliotek, högskolebibliotek, sjukhusbibliotek och skolbibliotek. Kommunala och regionala huvudmän ska enligt lag anta planer för sin verksamhet.

I arbetet med Agenda 2030 spelar biblioteken en viktig roll. I de flesta av målen återkommer bibliotekens verksamhet genom till exempel allmän tillgång till information, livslångt lärande samt informations- och kommunikationsteknik. I dagens samhälle behöver alla tillgång och kunskap om hur man hanterar både analog och digital information. Bibliotekariernas kompetens i att lära ut hur man kan söka, finna och hantera både analog och digital information är därför en viktig del i att uppfylla många mål i Agenda 2030.

Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. Att tillgängliggöra litteratur i nya format, på nya platser, där fler delar av samhället deltar är en del av bibliotekens demokratitillämpning. Biblioteken ska också öka kunskapen om hur digital teknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Medie och informationskunnighet (MIK) är ett samlingsbegrepp för en del av det som biblioteken arbetar med. Det handlar om att förstå mediers roll i samhället, kunna analysera och värdera information samt själv kunna uttrycka sig och skapa innehåll i olika medier.

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg är den regionala biblioteksverksamhet som stöder främst folkbiblioteken, genom kompetens- och kvalitetsutvecklingsarbete, med utgångspunkt i folkbibliotekens behov. Syftet är att invånarna ska erbjudas en likvärdig biblioteksverksamhet med hög kvalitet. Arbetet genomförs i samverkan med kommunerna, civilsamhället och andra aktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Folkbiblioteken är mötesplatser och verksamheter som ska vara tillgängliga för alla. Därför fokuserar den regionala biblioteksverksamheten tillsammans med folkbiblioteken på att utveckla nya metoder för inkluderande arbetssätt, så att användarnas

Ett bibibliotek som fått ett ansiktslyft i samband med projektet "Kreativa Rum".

Foto: Elin Persson

behov är det som styr utvecklingen. Det kan handla om att utveckla arrangemang, tjänster, bemötande eller medieutbudet så att de bättre motsvarar användarnas behov och förutsättningar. Meröppet är exempel på en tjänst som gör att låntagare kan få tillgång till sitt bibliotek utanför ordinarie öppettid. Därigenom blir folkbiblioteken en tillgänglig möteplats.

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga för att främja språkutveckling och stimulera till läsning, genom att erbjuda litteratur och läsfrämjande utifrån barn och ungas behov och förutsättningar. Ett exempel på ett sådant arbete är det nationellt uppmärksammade *Språkstegen* som är en långsiktigt föräldrastödjande satsning på små barns språkutveckling. Genom samverkan mellan barnhälsovård, bibliotek, förskola och logopedi nås alla barn i Blekinge med minst två insatser. Forskning visar samstämmigt att tidiga insatser kring språk och läsning riktade till vuxna i det lilla barnets närhet ger markanta resultat för barnets ordförråd och utveckling.

Ett annat uppmärksammat arbete är *Kreativa rum*, vilket är en samverkan mellan bibliotek, slöjd (regional slöjdverksamhet) och lokalsamhället. Genom insatser av lokala företag, engagemang från ortens barn och återbruk utvecklas de små orternas biblioteksrum för att bli tilltalande läs- och skaparmiljöer för barn, där alla besökare kan känna sig delaktiga och välkomna.

För att utveckla servicen till invånarna samverkar biblioteken i Ronneby, Olofström, Sölvesborg samt Karlshamn. Biblioteken har slagit samman sina lånekataloger och kallas Blekingebiblioteken. Låntagarna får nu tillgång till fyra kommuners samlade biblioteksutbud.

REGIONALA AKTÖRER - BIBLIOTEKSVERKSAMHET:

- *Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg*
- *Folkbibliotek*
- *Folkhögskolebibliotek*
- *Sjukhusbibliotek*
- *Högskole- och skolbibliotek*

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna

Att arbeta med läsfrämjande och skapande insatser för barn och unga vuxna är betydelsefullt för att stimulera läslust, läsförståelse och skrivande. Professionalitet gällande metoder och teorier inom läsfrämjandeområdet behöver stärkas och det finns behov av riktade insatser mot särskilda målgrupper. Att fortsätta den strategiska samverkan mellan barnhälsovård, bibliotek, förskola och logopedi är viktigt. Det är också viktigt att särskilt utveckla metoder för att nå personer med funktionsvariation. Ett ökat samarbete med akademin ses som viktigt i utvecklingsarbetet.

Biblioteken behöver utveckla sin verksamhet för nationella minoriteters behov och ge tillgång till litteratur på de nationella minoritetsspråken för att särskilt möjliggöra för barn att kunna använda sitt minoritetsspråk och utveckla en kulturell identitet. Likaså behöver arbetet med mångspråk lyftas fram då biblioteken är en viktig mötesplats för personer med annat modersmål än svenska.

Främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet tillsammans med folkbiblioteken i Blekinge, i fortsatt samverkan i Sydsverige

Folkbiblioteken har en viktig roll som platser för arrangemang samt skapande- och lärandeverkstäder. Den rollen kan fortsatt utvecklas i samarbete med lokalsamhället. En stärkt samverkan med civilsamhället i allmänhet och med föreningar som organiserar personer med funktionsvariationer, nationella minoriteter och mångkultur i synnerhet är viktig för att nå prioriterade målgrupper.
I ett samhälle i ständig förändring är den regionala biblioteksverksamheten en mycket viktig resurs för folkbiblioteken, inte minst vad gäller omvärldsbevakning och digital kompetensutveckling. Bibliotekariens roll och uppdrag ska vara densamma oavsett om informationen är analog eller digital.

En fortsatt samverkan inom *Regionsamverkan Sydsverige* mellan de regionala biblioteksverksamheterna är fortsatt viktig för metod- och kompetensutveckling samt för att kunna påverka nationellt.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

De snabba samhällsförändringarna påverkar medie- och kulturutbudet och människors möjligheter att ta del av det. Det är en viktig uppgift för den regionala biblioteksverksamheten att medverka till att folkbiblioteken utvecklas i samspel med förändringarna. En utmaning är att synliggöra och stärka bibliotekens roll i samhällsutvecklingen och på så vis stärka människors möjligheter att vara aktiva i den demokratiska processen. Källkritik, källtillit samt och medie- och informationskunnighet är förutsättningar för att kunna delta i det demokratiska samhället.

Fortfarande är det många som står utanför den digitala världen och inte kan använda sig av samhällets tjänster. Biblioteken ska ses som arenor för att överbrygga den digitala klyftan. Men folkbiblioteken kan också vara arenan för de digitalt insatta som behöver testa ny teknik som de flesta annars inte har tillgång till. Att erbjuda ett makerspace/digidelcenter är en möjlighet för fler att få skapa, dela med sig av sina kunskaper och färdigheter och därmed bidra till idéer och innovationer.

Folkbibiblioteken är viktiga som mötesplatser. Foto: Anna Nordström

Folkbildningen har en viktig roll i Blekinges kulturella infrastruktur som aktör för bildning, utbildning, kulturell utveckling och delaktighet.

Foto: Malin Danielsson

Folkbildningens roll är att ge människor möjlighet att delta i samhället på lika villkor och att utvecklas, både som samhällsmedborgare och som individer. Med stärkt kunskap och självförtroende ges människor möjlighet till en bättre framtid.

Patrik Hammar, lärare Litorina folkhögskola

FOLKBILDNING

Folkbildning används som ett samlande begrepp för den fria och frivilliga bildningen, det vill säga den folkbildning som bedrivs genom studieförbund, folkhögskolor och folkbibliotekens verksamhet. Folkbildningen förenar människor och skapar möjligheter att, tillsammans med andra, öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället vilket bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 om livslångt lärande och hållbara samhällen.

Att bidra till och bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet är ett av statens fyra syften med stödet till folkbildningen. De övriga tre syftena handlar i korthet om att folkbildningen ska bidra till att stärka och utveckla demokratin, göra det möjligt för en mångfald av människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen samt utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.[6]

Folkbildningen har en viktig roll i Blekinges kulturella infrastruktur som aktör för bildning, utbildning, kulturell utveckling och delaktighet. Kultur och kulturutövande är integrerade delar av folkbildningens pedagogik vilket gör att folkbildningen är en betydande arbetsmarknad för kulturskapare. Folkhögskolan är en egen utbildningsform för vuxna i det svenska utbildningssystemet och en viktig del i kompetensförsörjningen som tack vare möjligheterna att agera flexibelt kan möta samhällets efterfrågan snabbt. Pedagogiken gör det också möjligt att möta de som behöver studiemotivation, står långt ifrån arbetsmarknaden eller är ny i Sverige.

Studieförbunden genomför studiecirklar, kulturprogram och annan folkbildning. Studieförbunden genomför tillsammans med sina medlemsföreningar utvecklingsarbete genom ämnesspecifik kompetensutveckling samt föreningskunskap ochprojektledning. Under senare år har andelen ideellt engagerade cirkelledare ökat, samtidigt som relativt få har genomgått cirkelledarutbildning. Cirkelledarutbildningen, som säkrar cirkelledarnas folkbildningspedagogiska kunnande, behöver därför vara ett prioriterat område i studieförbundens kvalitetsarbete. [7]

Folkbildningen i Blekinge består av folkbibliotek med filialer i alla kommunerna, fyra folkhögskolor och tio studieförbund med olika profilering men med gemensam grund om det livslånga lärandet, fritt och frivilligt deltagande samt alla människors lika värde. Folkbildningen företräds på regional nivå av Blekinge Läns Bildningsförbund.

6 Kultur i hela landet, skr.2017/18:264
7 Folkbildningens betydelse för samhället 2018, Folkbildningsrådet

Deltagare från en seniorkurs på Blekinge folkhögskola.
Foto: Malin Danielsson

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Alla delar av folkbildningen har inte fokus på målgruppen barn men möter unga vuxna och behöver nå nya deltagare. En nära samverkan mellan folkbildningen, de regionala kulturverksamheterna och kommunerna är en möjlighet för att nå fler och nya deltagare och för att folkbildningens roll i samhället ska stärkas. Det är också en förutsättning för att kunna möta behoven hos viktiga målgrupper som unga vuxna och nya svenskar eller de som stårlångt ifrån arbetsmarknaden. Studieförbunden har genom pandemins effekter fått nya erfarenheter och kunskaper i digitala arbetssätt som är viktiga att fortsätta utveckla, dels för föreningar men också som en möjlighet i att nå nya målgrupper.

Folkbildningen behöver arbeta aktivt för att även inom kulturverksamheten skapa möten mellan utrikes och inrikes födda deltagare och för att nå människor som mer sällan än andra deltar i kulturverksamhet. Genom att ytterligare förbättra den fysiska och digitala tillgängligheten och delaktigheten kan folkbildningen attrahera nya deltagare och bidra till att minska utbildningsklyftorna samt förbättra folkhälsan genom att erbjuda ett sammanhang för människor.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige

Arbetsmarknaden för kulturskapare karaktäriseras av visstidsanställningar, korta uppdrag och återkommande perioder av arbetslöshet eller verksamhetsuppehåll. Folkbildningen är en mycket betydelsefull del av den kulturella infrastrukturen för utbildning, fortbildning och som arbetsmarknad för professionella kulturskapare. Många kombinerar sin konstnärliga verksamhet med exempelvis undervisning och handledning. Det är därför viktigt att fortsatt stärka och synliggöra folkbildningens betydelse som utbildningsaktör och arbetsmarknad för professionella kulturskapare. Det är också viktigt att lyfta och utveckla folkbildningen som arena för kulturskapare att nå fler scener och mer publik, vilket också ökar förutsättningarna för ett bredare kulturutbud i de mindre städerna och på landsbygden.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge.

Det är angeläget att stärka folkbildningens roll i samhällsutvecklingen, som aktör för att främja allas möjlighet till bildning, kulturupplevelser och till att utveckla sina skapande förmågor. Men också som en viktig del av infrastrukturen för lärande och hållbar social utveckling. Tack vare anpassningsbara organisationer är studieförbunden och folkhögskolorna viktiga aktörer i att nå nya grupper och ta sig an nya uppdrag, som omvärlden efterfrågar.

Folkhögskolorna är en resurs inom kompetensförsörjningen då den snabbt kan ställa om och svara upp mot nya utmaningar på arbetsmarknaden. Men för att resurserna ska tas tillvara behövs gemensamma ställningstaganden och gemensam regional kapacitet inom de båda områdena. Ett mer strategiskt och systematiskt arbete är viktigt för att stärka samverkan.

REGIONALA AKTÖRER - FOLKBILDNING:

- *Blekinge Läns Bildningsförbund*
- *Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg*
- *Folkbibliotek*
- *Blekinge folkhögskola*
- *Jämshögs folkhögskola*
- *Litorina folkhögskola*
- *Valjeviken folkhögskola*
- *ABF*
- *Bilda*
- *Folkuniversitetet*
- *Ibn Rushd*
- *Kulturens*
- *Medborgarskolan*
- *NBV*
- *Sensus*
- *Studiefrämjandet*
- *Studieförbundet Vuxenskolan*

Mint Teater är en tvåårig kurs på Jämshögs Folkhögskola och riktar sig till personer med psykisk ohälsa, diagnos eller funktionsvariation.

Foto: Annie Risberg

Barns tillgång till kultur och eget skapande är en del av FN:s barnkonvention. Bilden är tagen i Frida Fjellmans utställning i Kulturcentrum Ronneby konsthall.

Foto: Karin Sandahl Andrén

Ungdomars nyttjande av dagens teknologi genom sociala medier, som lätt gör att de kan visa upp sin kreativitet för varandra, handlar om att nyttja rätten till att utrycka sig och är i slutänden en fråga om demokrati.

Lenny Mostberg, chef kulturskolan Karlskrona

BARN OCH UNGA

Barn och unga är en prioriterad målgrupp både inom den regionala och nationella kulturpolitiken. Det är en av kulturpolitikens stora uppgifter att skapa förutsättningar för kulturlivet att nå barn och unga med kultur och att de i förlängningen får möjligheter till att själva skapa. Barns tillgång till kultur och eget skapande är en del av FN:s barnkonvention och barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna språket ska, enligt lag, särskilt främjas för nationella minoriteters barn och unga.

Sedan 2020 är Barnkonventionen svensk lag. I enlighet med Barnkonventionen ska Region Blekinge arbeta för barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet. Barnkonventionen ska genomsyra alla beslut i Region Blekinge som direkt eller indirekt påverkar barn.

Region Blekinge har, som tidigare nämnts, en ambitiös politik för att nå alla barn i Blekinge med kultur genom Blekingemodellen, i samverkan med kommunerna. Regionala kulturverksamheter med anslag från Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd har också i uppdrag att särskilt arbeta för att utveckla verksamheten för barn och unga. Tidigare kulturplan resulterade i flertalet insatser för barn och unga som målgrupp. Som exempel har samverkan mellan olika regionala kulturverksamheter, kommuner, vård och skola lett till kreativa och inbjudande biblioteksrum, läsfrämjande satsningar för de små barnen, digitalt musikskapande samt arrangörsutbildningar för barn genom skolan. Det arbetas för att flertalet av insatserna ska bli ordinarie verksamhet.

Skolans uppdrag att arbeta med estetik, kultur och skapande finns angivna i skollagen samt läroplaner och kursplaner. Det handlar både om att se till att alla elever får kännedom om samhällets kulturutbud men även om att använda estetiska uttryckssätt och skapande arbetssätt som en del av undervisningen. Två sätt för kommunerna att arbeta med detta är Skapande skola samt genom musik och

kulturskolor. Region Blekinge är sammankallande till ett nätverk mellan kommunerna för att främja arbetet med Skapande skola. Skapande skola är ett verktyg för att barn ska nås av och få möta professionella kulturskapare i skolan. Kommunerna ansöker om medel från staten för att kunna finansiera arbetet mellan kulturskapare och skola. De regionala kulturverksamheterna bidrar med kunskap samt förmedling av kontakter mellan skola och kulturskapare.

Den kommunala musik- och kulturskolan är sedan lång tid tillbaka en integrerad del av svenskt kulturliv och utbildningsväsende. Ett av syftena med musik- och kulturskolorna är att ge alla barn och unga möjlighet till att utveckla sina förmågor.
En majoritet av skolorna kallar sig i dag kulturskolor och erbjuder kurser i fler ämnen än musik.
Av Blekinges fem kommuner har två kommuner kulturskolor och övriga tre musikskolor. Undersökningar visar att musik- och kulturskolor har svårt att nå barn i familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar, vilket kan bero på att många kommuner tar ut terminsavgifter.

Den nationella jämställdhetspolitiken som innebär att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma möjligheter att forma samhället och sitt eget liv är en utgångspunkt även för kulturpolitiken generellt och i synnerhet i arbetet med barn och unga.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Genom att regionalt främja erfarenhetsutbyten samt samla och sprida kunskap om metoder och arbetssätt ska arbetet med att nå barn och unga med kultur brett i samhället främjas. Regionala kulturverksamheter är en stor del i metodutveckling för att nå nya barn och unga vuxna som inte vanligtvis tar del av kulturlivet i Blekinge. Det handlar också om att vara lyhörd för nya uttryckssätt och nya sätt att organisera sig på för att kunna vara ett stöd för barn och ungas kulturutveckling.

Bland unga och unga vuxna finns det behov av stöd för utveckling av talanger inom alla konst och kulturområden. Estetiska utbildningar, kurser och studiecirklar på kulturskolor, gymnasieskolor, studieförbund och folkhögskolor i länet är grundläggande i den kulturella infrastrukturen för att fånga upp, utveckla och lotsa vidare unga personer till konstnärliga yrken. Att dessa utbildningar finns att tillgå lokalt är inte minst betydelsefullt för att inspirera och visa på möjligheten att själv bli professionell kulturskapare.

Vid alla beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Det innebär att i ärenden som på ett allmänt och avgörande sätt, direkt eller indirekt, rör barn och ungdomar ska det framgå i beslutets dokumentation hur barnets rättigheter har beaktats.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

Samverkan mellan region, kommuner och regionala kulturverksamheter som utvecklar verksamhet för barn och unga vuxna ska prioriteras. Blekingemodellen ska fortsatt utvecklas mellan Region Blekinge, regionala kulturverksamheter samt kommunerna för att behålla sin relevans. Det handlar om uppföljning av tidigare års satsningar på film och litteratur samt om eventuell breddning av åldrar för att nå fler unga via gymnasiet.

Det är viktigt att stimulera till fler kreativa mötesplatser för barn och ungas möte med konst och kultur samt det egna skapandet och att stödja ungas egna idéer kring mötesplatser. Barn och unga ska uppleva kulturlivet som tillgängligt, inkluderande och meningsskapande.

Ungt arrangörskap genom samarbete, kunskap/utbildning, kulturaktivitet och delaktighet – det är vad KulturCrew handlar om.

LiveGreen arbetar med att skapa festivaler och har hållbarhet som en ledstjärna i allt arbete.

Foto: Stefan Andersson

På landsbygden är bygdegården en förutsättning för ett aktivt föreningsliv och en naturlig träffpunkt för bygdens barn, ungdomar och vuxna, för utveckling av den egna bygden och för att skapa ett bra samhälle ur ett folkhälsoperspektiv.

Tommy Kalmteg, Blekinge Bygdegårdsdistrikt

CIVILSAMHÄLLET

Med civilsamhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där man organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen, till exempel nätverk och ideella föreningar. Det civila samhället bidrar till genomförandet av Agenda 2030 genom samverkan, både organisationer emellan samt med kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringslivet och akademin.

Nationella mål för civilsamhället handlar om att utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort, samt stärka förutsättningarna för civilsamhället som bidrar till kulturens utveckling. Civilsamhället utgör en central del av samhället och är viktigt för demokratin då det skapar social hållbarhet och tillit i ett samhälle. Ideella föreningar har stor del i att göra kulturen tillgänglig för alla, särskilt utanför storstadsområdena. Forskning visar också att civilsamhället har en lång tradition av att utveckla nyskapande lösningar på organisatoriska och samhälleliga behov. De vanligaste innovationsområdena är integration, demokrati, hälsa, folkbildning och arbetsliv.

Blekinge har ett kulturliv och en tradition som till stor del vilar på föreningar och ideella krafter som både arrangörer och utövare. Exempel på arrangörsföreningar är lokala riksteaterföreningar som arrangerar professionella teater- och dansföreställningar, musikföreningar som arrangerar musikprogram, konstföreningar som arrangerar utställningar samt festivalarrangörer. En del föreningar har verksamhet både som arrangör och som utövare, det kan som exempel vara en hemslöjdsförening eller en hembygdsförening. Andra föreningar är främst arrangörer genom sina lokaler, såsom Folkets Hus och Parker eller bygdegårdsföreningar.

Studieförbunden är en del av civilsamhället och ger möjligheter till verksamhetsutveckling för föreningar och kunskapsutveckling genom studiecirklar. Tillsammans är studieförbunden och föreningarna en kraft i samhällsutvecklingen då de har förutsättningar att anpassa sin verksamhet efter vad samhället och invånarna efterfrågar, såsom att öka den digitala kompetensen eller skapa möjligheter till interkulturella möten.

Inom kultursamverkansmodellen är det uttalat att en kulturplan ska tas fram i samråd med bland annat civilsamhället. I den dialogen kan kunskapen om tillgången till och delaktigheten i kulturlivet öka och samverkan utvecklas. Region Blekinge fördelar regionalt anslag till de kulturföreningar som har ansvar för lokalföreningar i hela Blekinge, såsom Blekinge Hembygdsförbund, Sveriges Konstföreningar Blekinge och Blekinge Bygdegårdsdistrikt.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Civilsamhället är en stor del av Blekinges kulturella infrastruktur och gör kulturen tillgänglig för fler, i både tätort och på landsbygd. För att kulturen ska kunna nå ut på landsbygden behövs scener och lokaler som är tillgängliga både för publik och kulturutövare. Det handlar om att stärka den kulturella infrastrukturen för att öka tillgängligheten till kultur.

Föreningar och organisationer erbjuder arenor för upplevelser, samtal och bildning samt skapar möjligheter för människors delaktighet och inflytande. Civilsamhället som resurs i kulturutvecklingen och som betydelse för samhällets sociala hållbarhet behöver lyftas och stärkas. Dialogen och samverkan mellan region, regionala kulturverksamheter och civilsamhället behöver utvecklas än mer för att gemensamt kunna bidra till ett brett och inkluderande kulturliv i Blekinge som når nya deltagare. Genom att utveckla stabila strukturer och samarbeten för ett aktivt arrangörsled som inkluderar och tillgängliggör kulturen för fler kan nya deltagare nås.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

Civilsamhället har alltid varit en arena för samhälleliga innovationer att växa fram. Samhällsutmaningar som arbetslöshet, segregation, ohälsa, isolering, minskad service på landsbygden har ibland fått sina lösningar inom civilsamhället. Exempel på innovationer sprungna ur civilsamhället är bibliotek, studiecirklar och lokala servicepunkter.

Civilsamhällets bidrag till nytänkande lösningar på aktuella samhällsutmaningar och globala hållbarhetsmål behöver synliggöras och stärkas generellt och särskilt som aktör för ett tillgängligt kulturliv. Undersökningar visar att många föreningar och organisationer är inne i ett förändringsarbete i sin egen verksamhet, i sina metoder och tjänster för att behålla sin relevans i en föränderlig värld och kunna attrahera nya medlemmar, förtroendevalda och volontärer. Detta tillsammans med att offentliga aktörer som på olika sätt stöttar innovation, genom finansiering, rådgivning eller nätverk, kan få nya perspektiv på hur aktuella samhällsutmaningar och globala hållbarhetsmål kan adresseras på nytänkande sätt tillsammans med civilsamhället är en framtida utveckling, inte minst inom kulturområdet

> *Genom litteraturen kan man kommunicera om saker som samtalet inte är lika lämpat för, svåra ämnen, existentiella frågor.*
>
> ***Julia Svanberg, författare***

KULTUR OCH HÄLSA

Kultur och hälsa är ett tvärpolitiskt och tvärvetenskapligt område som handlar om det humanistiska och medicinska, om kulturens betydelse för människors hälsa. Det handlar om samverkan mellan kultursektorn och hälso- och sjukvården, omsorgen samt folkhälsoområdet. Det finns en stor kunskap om kultur och hälsa, både i form av forskning och i beprövad erfarenhet.

Enligt *Världshälsoorganisationen* (*WHO)* ska hälsa ses som ett tillstånd av fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. Denna holistiska syn på hälsa är personcentrerad och involverar hela individen: det biologiska, det mentala och de kulturella förutsättningarna. I sin senaste rapport slår *WHO* fast att samhällsinsatser med inslag av kulturella och konstnärliga uttrycksformer främjar psykisk och fysisk hälsa. Forskning visar även att kultur i vårdsammanhang kan förkorta vårdtider och vara en resurs i rehabiliteringsarbete. Men för att uppnå en större samsyn och nyttja de estetiska uttrycken inom vården behövs länkar mellan forskning, kulturliv, vårdsektor och samhälle. Kultur i sina olika former behöver integreras i vården systematiskt.

Hälsan i landet är god jämfört med många andra länder men hälsoklyftorna i Sverige såväl som i Blekinge ökar och den psykiska hälsan är ojämlik. I Folkhälsorapport Blekinge uppger 16 procent av männen och 18 procent av kvinnorna nedsatt psykiskt välbefinnande. I åldern 65–84 år mår man som bäst medan i åldern 16–29 år uppges den högsta andelen med nedsatt psykiskt välbefinnande.

En kommission för jämlik hälsa tillsattes i Blekinge 2016 med målet att skapa förutsättningar för en god hälsoutveckling och minskade hälsoklyftor för invånarna i Blekinge. Kommissionen konstaterade bland annat att kulturlivet har en viktig uppgift när det gäller att bidra till gemenskap mellan människor och grupper. Det konstateras också att ett sätt att prioritera jämlik hälsa är att resurser viktas för förebyggande arbete.

De regionala kulturverksamheterna arbetar alla delvis med hälsa, direkt genom samverkan med sjukvården eller omsorgen eller indirekt förebyggande genom erbjudande av aktiviteter och gemenskap. Inom *Blekinge Läns Bildningsförbund* och *Musik i Blekinge* drivs *Kultur i vården* och *Kultur i omsorgen* som innebär en förmedling av kulturaktiviteter till vård och omsorg. Nätverken informerar om ny forskning på området, stimulerar personal genom fortbildningar samt erbjuder kulturprogram för vården. *Regionteatern Blekinge Kronoberg* erbjuder dans för personer med Parkinson. Andra exempel på aktiviteter som kan förbättra hälsan är dans för unga med psykisk ohälsa, minnesträning med hjälp av museers utställningar, musik- och bildterapi, biblioterapi och litteraturterapi.

Region Blekinge arbetar framförallt genom kunskapsspridning, nätverksbyggande och finansiering till verksamheter och projekt inom områdena barn och unga, psykiatri och äldreomsorg. *Blekinge kompetenscentrum*, som är Region Blekinges centrum för forskning, utveckling och innovation av hälsa i Blekinge, är en viktig aktör inom fältet kultur och hälsa. Bland annat genom följeforskning. Blekinge kompetenscentrum har genomfört flertalet projekt inom området kultur och hälsa med goda resultat. Dessa erfarenheter behövs tas tillvara i kommande utveckling.

UTVECKLING 2022 - 2025

Fler och nya deltagare i Blekinges kulturliv, med särskilt fokus på barn och unga vuxna.

Möjligheterna för barn och unga att möta kultur inom vården behöver öka. Att få möta och delta i kultur när man vistas inom vården kan ge många positiva effekter. Det kan handla om VR inom palliativ vård för barn, musik på vårdavdelningar för för tidigt födda barn eller teaterprojekt för unga med nydebuterade psykossjukdomar.[9]

Arbetet inom kultur och hälsa i Blekinge behöver utvecklas och gemensamma långsiktiga strategier som främjar samverkan inom området behövs. Aktörer inom kultur samt vård och omsorg har samarbetat genom olika projekt men fortfarande saknas det långsiktiga systematiska arbetet för att kultur och hälsa ska bli integrerade delar. Kultur och hälsa kan kopplas till flera av de nationella folkhälsomålen. Genom att skapa förutsättningar för ökad social och kulturell delaktighet och ökat inflytande, minskar risken för utanförskap och ohälsa. Dessa folkhälsomål stämmer väl med kulturpolitikens mål om att öka delaktigheten och tillgängligheten till kulturlivet.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

Det tvärpolitiska och strategiska arbetet inom Region Blekinge för kultur och hälsa behöver långsiktigt prioriteras för att bli en integrerad del av den ordinarie vårdverksamheten. Arbetet med att tillgängliggöra konst för patienter genom pedagogiska konstvandringar är som exempel en metod som kan ge patienter, deras anhöriga och vårdpersonal gemensamma upplevelser och samtal bortom det sjukvårdsrelaterade.

Forskningsprojekt kopplat till kultur och hälsa i Blekinge visar på positiva resultat vilket främjar fortsatt utveckling av området. Men en ökad kunskap och förståelse om sambandet mellan kultur och hälsa behövs, vilket kan ske genom kompetenshöjande insatser samt möjligheter att följa nya metoder och forskning på området. En samverkan med akademin och Blekinges vårdutbildning är önskvärd. Genom inspiration och spridning av ny forskning och goda exempel kan Blekinge utvecklas till en region som tar tillvara effekterna av samverkan mellan kultur och hälsa.

9 Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm, https://kulturochhalsa.se/

Regionteatern Blekinge Kronobergs föreställning Gräs med Claire Parson Dance Company.

Foto: Petra Hellberg

Kringresande ateljén #allatecknar.

Foto: Stefan Andersson

Teatergruppen Dramatea Kulturskolan i Ronneby.

Foto: Charlotta Backström

Julita Wójcik (PL) var en av residenskonstnärerna under A.I.R. Blekinge 2019. Hon genomförde flera workshops runtom i Blekinge.

Foto: Karin Sandahl Andrén

Mpho Ludidi under en spelning med the Unit.

Foto: Joakim Lannö

2020 instiftades ett unikt pris för bästa ungdomsbok, döpt efter författaren Per Nilssons mest översatta och kända ungdomsbok: Hjärtans fröjd.

Foto: Lena Ehring / Norstedts förlag

Regionteatern Blekinge Kronobergs uppsättning "Balladen", med dansare Gabriela Anselmo och skådespelare/sångerska Sohair Chkair.

Foto: Anders Bergön

Because of the pandemic, the arts are now going through a transformation that will change the landscape as we know it and it is our civic duty to support, preserve and care for what we, the humanity, have created in this area, so that we can continue to express ourselves without the barrier of language.

Anastasia Belina, music writer, broadcaster, artist manager

PROFESSIONELLA KULTURSKAPARE

De enskilda kulturskaparna tillhör kulturlivets fundament. Att kulturskaparna kan arbeta under rimliga villkor är en förutsättning för ett livskraftigt och dynamiskt kulturliv. Och grunden för konstnärspolitiken är erkännandet av den betydelse konsten har för enskilda och för hela samhällets utveckling och vitalitet.

Av de nationella kulturpolitiska målen framgår att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. För att leva upp till målen krävs att det finns förutsättningar för konstnärligt skapande som utforskar nya områden, utmanar gränser och synliggör olika aspekter av tillvaron. Att skapa dessa förutsättningar är en viktig uppgift för kulturpolitiken på både nationell, regional och lokal nivå. För att slå vakt om den konstnärliga friheten är det också avgörande att principen om armlängds avstånd mellan politiska beslut och konstnärligt innehåll upprätthålls.

Att stärka den kulturella infrastrukturen är en av uppgifterna för den regionala kulturpolitiken. Det innebär en strävan efter att skapa förutsättningar för alla blekingar att nå och nås av alla konstformer och skapa möjligheter för producenter och arrangörer. Den regionala kulturpolitiken har tillsammans med staten också till uppgift att stärka professionella kulturskapares villkor och förutsättningar att verka i Blekinge, där infrastrukturen är en del.

Vad menas med professionell kulturskapare?
Region Blekinge använder sig av Kulturrådets tillämpning av Arbetsförmedlingen Kultur Medias definition av professionella kulturaktörer, som har tagits fram i samråd med bransch- och intresseorganisationerna.

I korthet innebär den att kulturskaparna ska ha en högre konstnärlig utbildning inom sitt konstområde, exempelvis från konst- och musikhögskola.
Om kulturskaparen saknar formell utbildning ska hen under de senaste tre åren (fem för bildkonstnärer) huvudsakligen arbetat med sin konstform under sin yrkesverksamma tid samt ha verkat i etablerade sammanhang genom återkommande professionella engagemang.

Professionella kulturskapares villkor – utbildning, arbetsmarknad och ersättning
Konstnärsnämndens rapport Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor visar på professionella kulturskapares arbets- och livsvillkor. De professionella kulturskaparna bor till 70 procent i storstadsområdena, men verkar, visar sin konst,

ger föreställningar, konserter och läses i hela landet oavsett bostadsort. För att det ska vara fortsatt möjligt blir det allt viktigare med en konst och kulturpolitik som främjar rörelse över landet för konstnärer och för konstnärliga verk.
Ett kännetecken för gruppen är hög andel näringsverksamhet. Störst är andelen inom konstområdet bild och form (73%), film (66 %) samt ord (64%).

Utbildning
Utbildningsnivån skiljer sig markant mellan gruppen professionella kulturskapare och befolkningen i stort. I gruppen av kulturskapare har nära på hälften eftergymnasial utbildning, mot 25 procent i befolkningen. Kvinnor har högre utbildning än män inom alla konstområden utom teater. Störst är skillnaden inom musik där 54 procent av kvinnorna mot 37 procent av männen har eftergymnasial utbildning, minst 3 år. Medianinkomsten för kulturskapare motsvarar 75 procent av median inkomsten för hela befolkningen i samma åldrar. Kulturskapare har lägre inkomst än befolkningen i alla åldersklasser.

Arbetsmarknad
Arbetsmarknaden på kulturområdet omfattar en stor andel tillfälliga anställningar och det finns därför ett stort antal frilansande scenkonstnärer. Scenkonstallianserna på teater-, dans- och musikområdet verkar för att öka frilansande scenkonstnärers sociala och ekonomiska trygghet, avlasta arbetslöshetskassan, utveckla matchning och förmedling samt stimulera den konstnärliga utvecklingen. Centrumbildningarna samlar drygt 10 000 fria professionella kulturskapare inom olika konstområden i Sverige och arbetar med kompetensutveckling och förmedling av uppdrag.

Socialförsäkringssystemen är i många avseenden uppbyggda för fast anställda arbetstagare med regelbunden inkomst, vilket sällan gäller för kulturskapare. Kulturskapare har ofta oregelbundna inkomster som kommer från olika håll, till exempel inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Det resulterar i svårigheter att veta hur stor ersättningen kan bli från socialförsäkringsförmåner som är baserade på den sjukpenninggrundande inkomsten. Kulturskapare har ett lägre utnyttjande av föräldrapenning, bostadsbidrag och försörjningsstöd än befolkningen i allmänhet, trots att de har en lägre genomsnittlig inkomst. Kulturskapare har i mindre grad en kollektivavtalad tjänstepension än befolkningen som helhet. Detta i kombination med låga inkomster medför risker för mycket låga pensioner.

Hot och hat mot kulturskapare har blivit allt vanligare och digitaliseringen har också gjort att hot och hat är lättare att uttrycka. En arbetsmiljö med informella nätverk och otrygga anställningar har också gett utrymme för förtryck och allvarliga kränkningar, vilket det har vittnats om i #metoo-rörelsen.

Ersättning
För att professionella kulturskapare ska kunna försörja sig på sitt konstnärskap krävs en efterfrågan, men också en skälig ersättning för det arbete som utförs. Upphovsrätten har en central betydelse i detta, särskilt genom digitaliseringens ökande tjänster.

Det lagstiftningsarbete som pågår, nationellt och inom EU, är viktigt för att kulturskaparna ska kunna stärka sin ställning. Till upphovsrätten har även vissa offentligrättsliga ersättningar kopplats. Det gäller biblioteksersättningen till upphovspersoner av litterära verk, visningsersättningen till bild och formkonstnärer samt fonogramersättningen, vilka samtliga bygger på att staten ersätter användningen av konstverk, vid utlåning av litterära verk och musikalier från bibliotek, respektive placering av konstverk i offentlig miljö. Det så kallade MU-avtalet, medverkans- och utställningsersättning till konstnärer, som tecknats mellan staten och ett antal organisationer på bild- och formområdet, har starkt stöd bland intressenterna och har ökat konstnärers ersättning för utfört arbete.

Samtidigt finns exempel på att kan det vara svårt att få ersättning för det förberedande arbete som krävs inför en utställning.

Konst- och kulturkritik
Konst- och kulturkritik handlar om att värdera, diskutera och reflektera över konst och kultur i det offentliga samtalet. Kritik fyller en funktion genom att förmedla, skapa intresse för och utveckla konsten och kulturen.

Utrymmet för kritik i media och framförallt dagspressen har dock minskat drastiskt de senaste åren vilket leder till att en värdefull funktion för både kulturskaparen och allmänheten försvinner. Om den kritiska blicken och det kritiska samtalet får allt mindre utrymme försvagas möjligheten för allmänheten att kunna skapa sig ett intresse för verket och ta del av ett fördjupat samtal.

Regioner, kommuner och kulturverksamheter kan i sitt arbete bidra till att skapa utrymme för kritik och det fördjupade samtalet på nya plaster och i nya sammanhang. Genom utveckling av nya former för samtal och publiceringar kan kritikens fortlevnad på regional nivå säkerställas.

UTVECKLING 2022 - 2025
Stärka förutsättningarna för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige

Förutsättningarna för professionella kulturskapare att livnära sig på konsten och kulturen ser väldigt olika ut beroende på konst- och kulturområde. Gemensamma utmaningar som diskuteras är frågor som handlar om marknadsföring, kompetensutveckling för professionella kulturskapare tillsammans med föreningar och kommuners tjänstepersoner om avtal, ersättningar och så vidare.

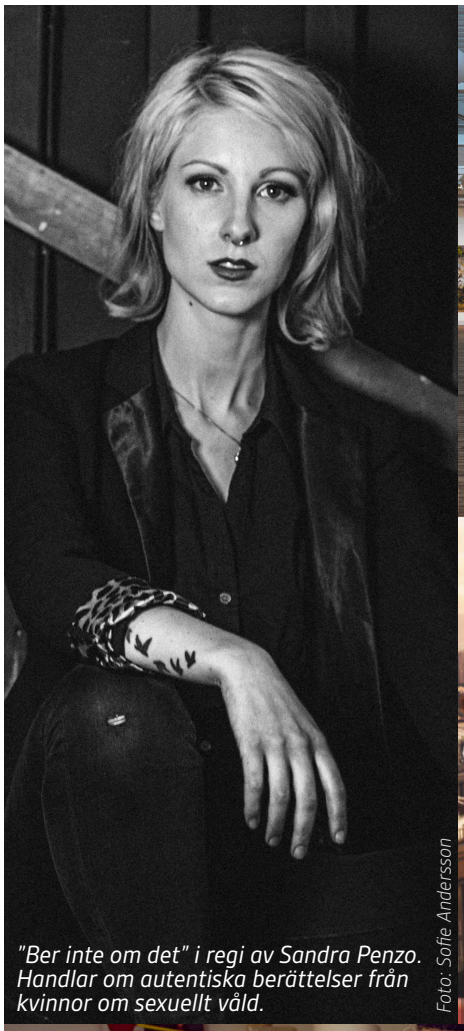
Det krävs inom vissa områden också en "kritisk massa" av konstnärskap för att kunna utvecklas i sitt skapande och få tillgång till mer resurser och en större marknad och därför är samverkan mellan regionerna i Sydsverige viktig. Genom samverkan i en större geografi kan kulturskapare få ett bättre sammanhang att utvecklas och verka i.
Konst- och kulturkritik är ett område där regionerna i samverkan kan skapa förutsättningar för kritiken att finnas och nå ut på regional nivå.

Regionerna har stor betydelse för möjligheterna att verka som kulturskapare i hela landet, i rollen som uppdragsgivare, arbetsgivare, bidragsgivare och strukturhållare.

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

Kultur och kreativitet är en viktig drivkraft för samhällets utveckling. En förutsättning för Blekinges utveckling är förmågan till förnyelse och omställning – innovationskraften i Blekinge. Konsten och kulturen har tillgångar och förmågor som kan påskynda denna utveckling genom att bidra med andra perspektiv och ställa nya frågor till flera samhällssektorer. Kunskapen om detta behöver öka för att kunna nyttjas, bidra till utveckling och skapa jobb.

Region Blekinge sammankallar kontinuerligt ett kulturskaparsamråd för att samråda med professionella kulturskapare om utvecklingsfrågor. Kulturskaparsamrådet samlar professionella kulturskapare, en representant för varje konst- och kulturområde. Syftet är att tillsammans diskutera insatser som kan genomföras för att förbättra förutsättningarna för professionella kulturskapare att verka i Blekinge. Som professionell kulturskapare kan man kontakta någon av representanterna, om man vill komma med förslag eller frågor. Kontaktuppgifter finns på Region Blekinges hemsida.
För att uppnå en större samsyn och nyttja konsten och kulturen i samhällsplaneringen behövs länkar mellan forskning, kulturliv och olika samhällssektorer, där Region Blekinge tillsammans med kommunerna har en roll att spela.

"Ber inte om det" i regi av Sandra Penzo. Handlar om autentiska berättelser från kvinnor om sexuellt våld.

Foto: Sofie Andersson

Jenny Carlssons utställning på Kulturcentrum Ronneby konsthall.

Foto: Anders Bergön

Istudios Visuals arbetar med visuella projekt med inriktning på film och digitala spel. Ett exempel är spelet "Emperor Story".

Foto: Istudios Visuals och Europa Universalis IV

Sanne Dahlström konsthantverkare som driver sin verkstad i Karlshamn.

Att jobba utanför storstäderna har flera fördelar. De som jobbar hos oss vill verkligen jobba med det de gör vilket gör att vi kan bygga starka team. Om fler utbildningar etableras tror jag att vår region skulle ha goda möjligheter att växa.

Henrik Svilling, Creative Director Istudios Visuals

KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR

De företag som har kulturskapande eller kreativa processer som huvudsaklig del av sin affärsidé räknas till kulturella och kreativa näringar. Många av företagen är soloföretagare och arbetar med immateriella rättigheter och tillgångar, vilket kan påverka hur man utvecklar och säljer sina produkter och vilka hinder man ser för utveckling. Med kulturella och kreativa näringar avses branscherna arkitektur, form och design, digitala spel, film, foto, konst, kulturarv, litteratur, media, mode, musik, scenkonst, slöjd och hantverk samt upplevelsebaserat lärande.

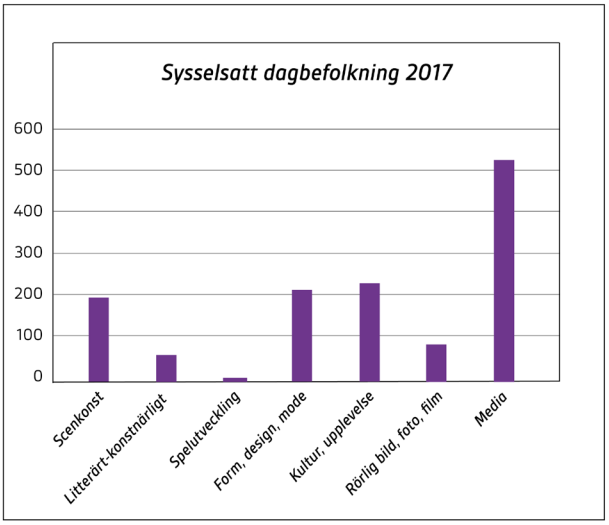
Digitaliseringen påverkar en arbetsmarknad som redan ändrats radikalt för konst- och kulturskapare. De fasta anställningarna har minskat och uppdragen som ofta är i projektform är kortare. Konst och kulturskapare är i dag i allt högre grad så kallade kombinatörer som rör sig i ett gränsland mellan att vara arbetstagare, uppdragstagare och egenföretagare.[10] I den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 lyfter regeringen fram kulturlivet och dess aktiviteter som en kraft som "främjar och utvecklar människors kreativitet, vilket är av betydelse för förnyelse och innovationsförmåga i glesbygd, landsbygd, tätorter, städer och storstäder" och att det därför är viktigt att främja kultursektorn samt kulturarvet. I strategin lyfts det fram att genom att vårda, utveckla och tillgängliggöra kultur och kulturmiljöer ges också förutsättningar för ett breddat näringsliv där kulturella och kreativa näringar tillsammans med besöksnäringen kan ta större plats.

De kulturella och kreativa näringarna bidrar i sin tur till innovativ näringsutveckling, då de kopplar samman branscher, kompetens och kunskapsområden på nya sätt, vilket kan ge framgång i andra näringar och skapa vägar till nya marknader. De kulturella och kreativa näringarna skapar goda förutsättningar för export och Sverigefrämjande och i regeringens exportsstrategi pekas de ut som särskilt fokusområde. Nära 30 procent av företagen exporterar, vilket är dubbelt så mycket som genomsnittet för små och medelstora företag. Kulturella och kreativa näringar samverkar också mer med andra än genomsnittet av företag, vilket ger större möjlighet till innovation och konkurrenskraft.

10 Konstnär - oavsett villkor? SOU 2018:23

Kulturella och kreativa näringars förhållande till varandra kan förklaras genom en cirkelmodell. Modellen beskriver hur ekonomiskt värde skapas på konsten och kulturens områden. Den kulturella kärnan är något annat än cirklarna runtomkring, som blir mer och mer traditionell näringsverksamhet med ekonomiska och näringspolitiska drivkrafter. Den kulturella kärnan tar sin utgångspunkt i konsten och utforskar historiska och nutida samhällsutmaningar. Att stödja konstskapandet i cirkelns centrum är en kulturpolitisk uppgift, att stödja företagen i de följande cirklarna är en näringspolitisk. Alla kulturskapare blir inte företag, men kulturskapandet ligger till grund för de kulturella företagen.

De kulturella och kreativa näringarna är i stor utsträckning koncentrerade till storstadsregionerna. En undersökning gjord av Tillväxtverket visar att de flesta regionerna har en mycket liten andel av de kulturella och kreativa näringarna jämfört med storstadsregionerna. Blekinge står ut då de kulturella och kreativa näringarna utgör 9,8 procent av Blekinges totala andel företag.[11]
1 299 personer var sysselsatta inom branschen i Blekinge 2017.

Regionsamverkan Sydsverige verkar bland annat för att visa öppenhet för nya konst- och kulturformer, stärka samverkan mellan högre utbildning och kulturverksamhet samt lyfta kulturens potential i utveckling av innovationer och näringsliv. Samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige öppnar möjligheter för Blekinge att kunna erbjuda spetsutbildningar på högre nivå, få tillgång till god kompetensförsörjning till företagen och ligga i framkant vad gäller forskning och utveckling. Som exempel har under ett flertal år en gemensamt framtagen utbildning i samverkan med akademin erbjudits alla Sydsveriges kommuners kultur- och näringslivsansvariga, för att höja kunskapen om området.

UTVECKLING 2022 - 2025

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, i fortsatt samverkan med Sydsverige

Kulturella och kreativa näringar är en fråga för både näringspolitik och kulturpolitik, men främst är det en tillväxt- och näringspolitisk fråga. Politikområdena behöver samverka och vara representerade tillsammans då frågan diskuteras, för att kunna ge bästa möjliga förutsättningar för de kulturella och kreativa näringarna. Samverkan mellan områdena måste utvecklas på det politiska planet men också hos tjänstepersoner inom kommuner och region.

En diversifieringsstrategi inom företagandet i Blekinge är att främja nyföretagandet inom växande branscher, exempelvis turism samt kulturella och kreativa näringar såsom spelbranschen. Fördelar med dessa branscher är att de dels attraherar externt kapital i form av besökare och export, dels att de bidrar till att öka platsens attraktivitet.[12] Viktiga främjande aktörer för spelbranschens utveckling är NetPort Science Park och Bleking Business Inkubator som möjliggör en växande spelbransch i Blekinge. Det företagsfrämjande systemet behöver dock fortsatt anpassas till solo och småföretag för att kunna stödja utvecklingen. Och kunskapen om upphovsrätt och immateriella tillgångar behöver öka.

11 https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-fran-fovven/2016-05-23-var-finns-de-kulturella-och-kreativa-foretagen.html

12 Nulägesanalys Blekinge 2020

THROSBYS CIRKELMODELL

KONSTNÄRLIGA KÄRNAN
– Scenkonst, Litteratur, Konst

KULTURELLA NÄRINGAR
– Film, Foto, Gallerier

KREATIVA NÄRINGAR
– Media, Ljud, Ljus, Arkitektur

NÄRLIGGANDE EKONOMI
– Reklam, Besöksnäring

Kulturen och kulturskaparnas förmågor tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stärka kreativitet och innovationskraft i Blekinge

Det är viktigt att synliggöra kulturella och kreativa näringar och deras betydelse för arbetsmarknaden och tillväxten i Blekinge. Kultur och kulturmiljöer har som exempel en betydande roll för regioners innovativa utveckling och attraktionskraft.
En annan viktig bransch för Blekinge är spel- och medieutveckling, som driver utveckling av ny teknologi inom andra områden såsom hälsa, sjukvård och utbildning. Spelbranschen inspirerar kommande generationer av programmerare, ingenjörer och kreatörer.

Samverkan behöver utvecklas ytterligare. Inte bara mellan branscher och över politikområden, utan även över kommun- och regiongränser för att kunna utveckla området vad gäller utbildning och forskning, utbyte av erfarenheter samt kunna stödja företagen i sin internationalisering.

Region Blekinge samverkar inom Regionsamverkan Sydsverige för att tillsammans kunna utveckla kulturella och kreativa näringar i ett större sammanhang med gemensamma resurser. Under kommande år ska en nationell samverkan utvecklas kring forskning och utbildning inom kulturella och kreativa näringar, som ska vara till nytta för både kommunala och regionala aktörer. Blekinge deltar i utvecklingen genom samverkan i Sydsverige.

Kulturplanens genomförande

Den regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen tar avstamp i att människors lika värde och lika möjligheter är en grund och en styrka för hållbar utveckling. Olikheter ses som en resurs, människors olika bakgrund eller kultur är en potential som ska tas tillvara. Utgångspunkter i det politiska arbetet handlar om kulturens egenvärde och armlängds avstånd. Verktyg för att genomföra kulturplanens intentioner om allas tillgång till konst och kultur är – samverkan, kunskapsutveckling samt finansiering.

ALLAS TILLGÅNG TILL KONST OCH KULTUR

Alla invånare i Blekinge ska ha möjlighet att ta del av och uttrycka sig genom konst och kultur – oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder. Regionala kulturverksamheter som har anslag från Region Blekinge ska aktivt arbeta med jämlikhet, tillgänglighet och mångfald.

De nationella kulturpolitiska målen konstaterar att det allmänna ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Detta möjliggörs genom den kulturella infrastrukturen. Kulturell infrastruktur handlar om de strukturer som behöver finnas för att konst och kultur ska kunna skapas och utvecklas och även strukturen för hur konsten och kulturen når sin mottagare. Det handlar om fysisk och geografisk tillgång till platser för skapande - ateljéer, studios, repetitionslokaler liksom platser för möten - bibliotek, museer, biografer osv. Infrastrukturen handlar också om mjuka strukturer som stärker förutsättningarna för kulturskapare och tillgängligheten till kultur, såsom samverkan, kunskapande och finansiering i form av möjligheter att ingå i nätverk, möjligheter till kompetensutveckling och möjligheter till verksamhetsbidrag, stipendier och utvecklingsmedel.

De nationella kulturpolitiska målen anger att kulturpolitiken ska främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan. Ett väl fungerande internationellt utbyte bidrar till såväl den konstnärliga utvecklingen som till att publik och besökare får del av nya uttryck och berättelser. Att främja det interkulturella utbytet innebär att skapa möjligheter till jämlika samspel mellan kulturer och möjlighet till gemensamma kulturyttringar genom ömsesidiga insatser.

Unescos mångfaldskonvention konstaterar att den kulturella mångfalden utgör en stor tillgång för de enskilda och för samhällena. Att skydda, främja och bevara den kulturella mångfalden är en nödvändig förutsättning för en hållbar utveckling till gagn för dagens och framtidens generationer. Att skydda och främja mångfalden av kulturyttringar innebär att man erkänner alla kulturers likvärdighet, däribland minoriteters och ursprungsbefolkningars. Den kulturella mångfalden handlar inte bara om olika former för hur mänsklighetens kulturarv yttrar sig, utan också genom olika sätt för konstnärligt skapande, produktion, spridning, distribution och nyttjande.

Utställningen "Sculpture of the Terrain" av Dominika Skutnik visades på Kulturcentrum Ronneby konsthall 2019. Utställningen bestod av ett geologiskt arkiv som Dominika samlat på sig under resor i norra Polen. Arbetet med utställningen tog sin form under konstresidenset A.I.R. Blekinge som drivs av Konst i Blekinge/Region Blekinge i samverkan med Kulturcentrum Ronneby konsthall/Ronneby kommun.

Foto: Marek Frankowski

Barn och ungas tillgång till kultur är en prioriterad fråga nationellt, regionalt och kommunalt. Det är en av kulturpolitikens stora uppgifter att skapa förutsättningar för att barn och unga ska kunna nås av kulturupplevelser och själva ha möjlighet till att skapa. Det handlar om att utveckla den kulturella infrastrukturen så att barn och unga oavsett bostadsort eller socioekonomisk bakgrund har tillgång till kultur. Barnkonventionen erkänner barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och konventionsstaterna ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

Genom Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk har Sverige fem erkända nationella minoriteter med lagstadgade rättigheter sedan 2010: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar, samt fem minoritetsspråk: jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Bibliotekslagen, museilagen och språklagen berör särskilt nationella minoriteters rättigheter. Målet för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, att stärka möjligheter till inflytande samt att stödja minoritetsspråken så att de hålls levande.

Allas tillgång till konst och kultur handlar till stor del om tillgänglighet. Att förbättra tillgängligheten avser både fysisk och digital tillgänglighet, för både utövare och besökare. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att "med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund." Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Tingshuset i Sölvesborg är ritat av arkitekten Gunnar Asplund och är en del av Sveriges kultur- och arkitekturhistoria. Foto: Magdalena Caris

SAMVERKAN, KUNSKAPSUTVECKLING OCH FINANSIERING

För att förverkliga kulturpolitikens ambitioner om ett Blekinge som når nya deltagare, stärker kulturskapares möjligheter och tar till vara kulturens kraft i samhällsutvecklingen behövs verktyg för genomförande.

Samverkan, kunskapsutveckling och finansiering är verktyg för Region Blekinge att genomföra kulturplanens intentioner. Dessa är grundläggande uppdrag för Region Blekinges hela förvaltning - Regional utveckling, kultur och bildning. Det är genom att skapa samverkan mellan samhällets olika aktörer - från näringsliv, civilsamhälle till andra offentliga aktörer som kulturlivet kan stärkas och vara en del av samhällsutvecklingen. Och genom att bidra till kunskapsutveckling, inom konsten och kulturens områden för vidare samverkan med samhällets andra sektorer, kan kulturens kraft för ett utvecklande och innovativt Blekinge användas.

Kunskapsutveckling sker genom omvärldsbevakning, uppföljning och analys av regionala kulturverksamheters arbete samt erfarenhetsutbyten och lärande i olika nätverk. Det sker också kunskapsutveckling genom metodutveckling, samarbeten och följeforskning av kompetenscentrum och högskola. Detta sker bland annat inom biblioteks och kulturarvsområdena, kultur och hälsa samt inom kulturella och kreativa näringar. Det ses som viktigt att fortsätta samarbeta för forskning inom fler områden, med fördel inom Regionsamverkan Sydsverige.

Finansiering sker bland annat genom kultursamverkansmodellen till kulturverksamheter med regionala uppdrag, samfinansiering med kommunerna för satsningar och utveckling i kommunen med regional relevans samt genom projektfinansiering som söks av kommuner och föreningar.

FRAMTAGANDE

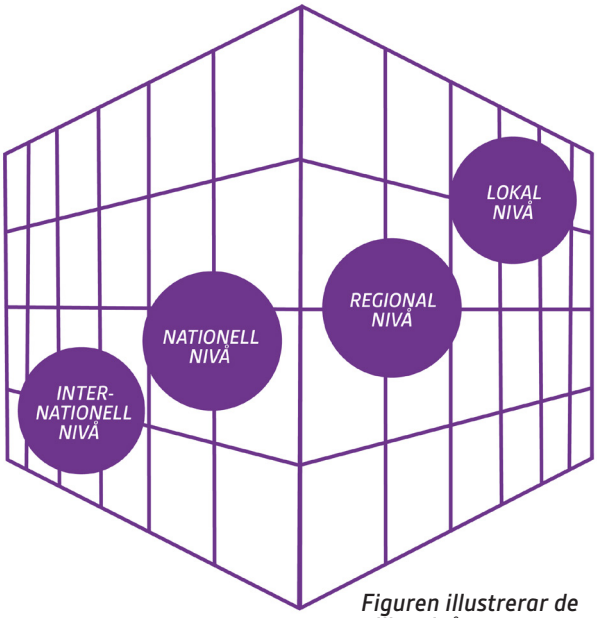
Kulturplanen har tagits fram i samverkan med Blekinges kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället. Syftet med dialogerna har varit att lyssna av kulturlivets olika aktörers utmaningar och möjligheter för att tillsammans kunna driva utvecklingen framåt i Blekinge, både för kulturlivet specifikt och för samhället i stort.

Det förs kontinuerlig dialog om utvecklingsfrågor med flertalet kulturaktörer i Blekinge. I samband med att en ny kulturplan tas fram förs tätare politiska dialoger, ämnesspecifika dialoger samt dialoger med representanter från det professionella kulturlivet samt civilsamhället.

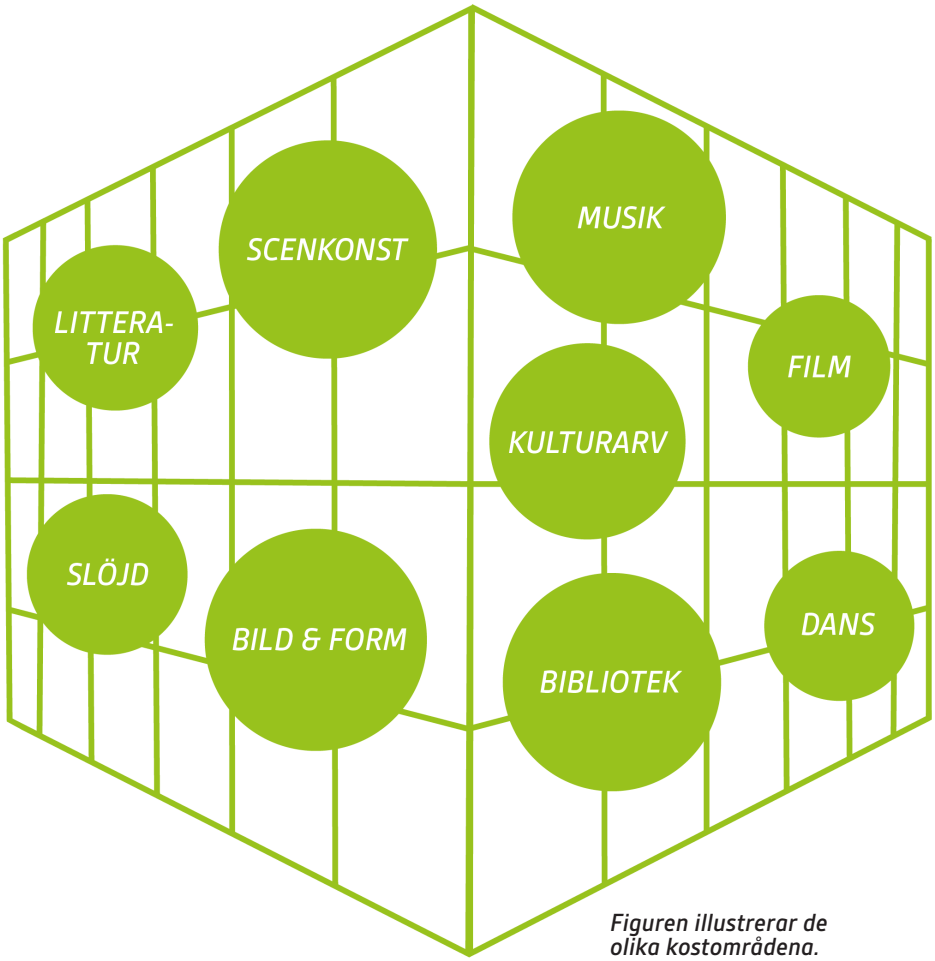
Dialogerna inför framtagandet av den aktuella kulturplanen blev annorlunda på grund av pandemin. Möten lades om till digitala format och frågeformulär skickades ut till cirka 100 aktörer inom kulturlivet, såsom professionella kulturskapare samt föreningar. Kommunerna, regionala kulturverksamheter, aktörer inom folkbildningen, Länsstyrelsen samt Marinmuseum ombads inkomma med skriftliga inspel till kulturplanen. Ett frågeformulär har även funnits tillgängligt på Region Blekinges hemsida för mindre föreningar och enskilda intresserade att svara på eller för att göra ett eget inspel. Region Blekinges kultur- och bildningsnämnd har haft dialogmöten med de regionala kulturverksamheterna samt med respektive kommuns kulturnämnds presidium. Samtal har även förts med Region Blekinges ungdomsråd samt barnrättsambassadörer. Återkopplingen kring det nya arbetssättet har mestadels varit positiv. Många har upplevt att lämna skriftliga inspel som ett bättre sätt att få fram sina budskap på. Det har också resulterat i ett bra underlag för det dagliga arbetet för region och kommuner framöver. Somliga digitala möten har bitvis varit problematiska då de inte alltid har kunnat genomföras på jämlika villkor, vad gäller uppkopplingar och skiftande digital kunskap. Medan vissa typer av nätverk har visat sig fungera bättre som digitala.

AKTÖRER, NIVÅER OCH PERSPEKTIV I SAMVERKAN FÖR KULTURUTVECKLING

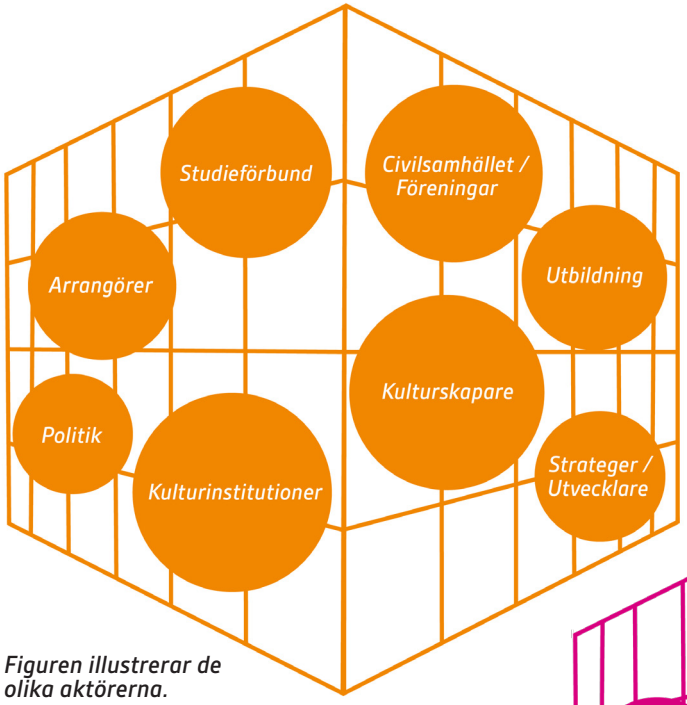
Figurerna är ett försök att illustrera mångfalden av aktörer, nivåer och perspektiv som samverkar genom nätverk för att uppnå kulturutveckling. De olika konst- och kulturområdena samspelar dels inom sitt eget område mellan olika nivåer – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt, dels mellan olika konst- och kulturområden men också med de olika politiska nivåerna samt med olika teman och målgrupper för ögonen – tex barn och unga, tillgänglighet eller talangutveckling. De olika aktörerna inom konst- och kulturområdet sträcker sig från kulturskapare – företagare eller anställd –, institutioner, strateger, utvecklare och politiker till utbildning, folkbildning, förening, arrangör, deltagare och publik.

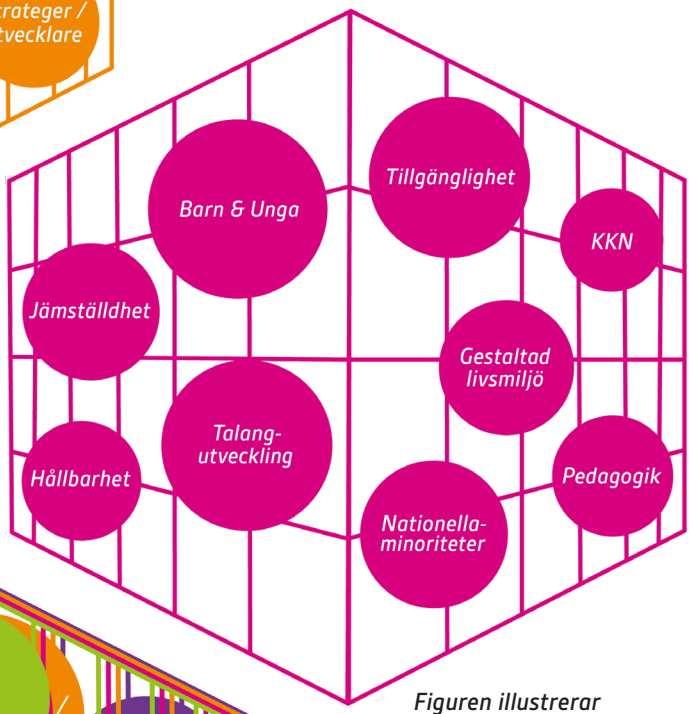
Figuren illustrerar de olika nivåerna som styr utvecklingen inom kulturområdena.

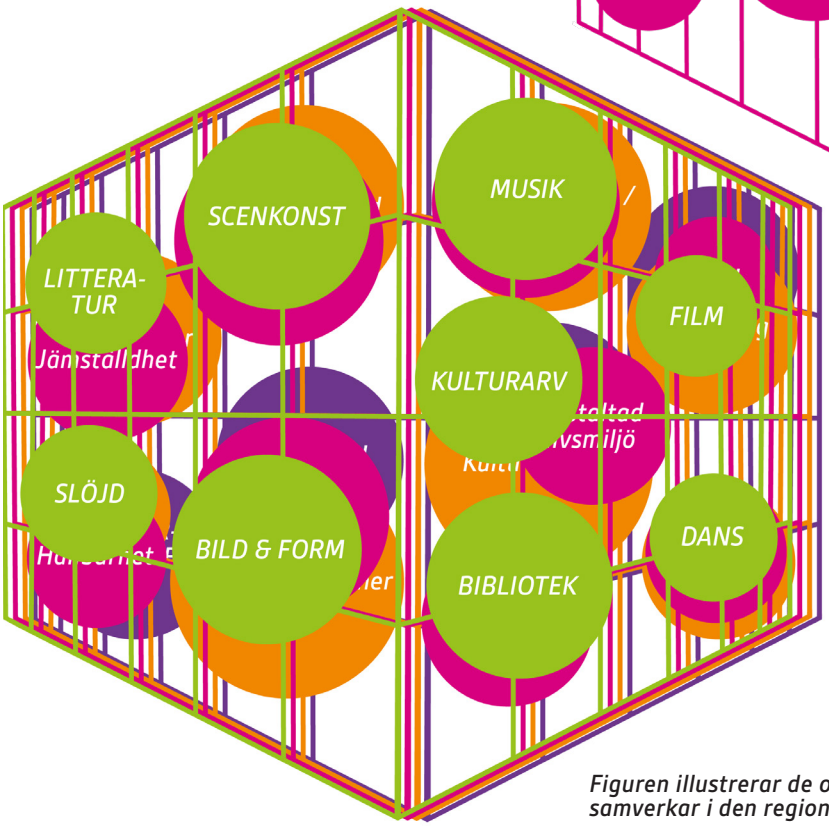
Figuren illustrerar de olika kostområdena.

Figuren illustrerar de olika aktörerna.

Figuren illustrerar kulturutveckling inom olika områden eller teman.

Figuren illustrerar de olika nivåerna som samverkar i den regionala kulturutvecklingen.

POLITISK ORGANISATION

2019 slogs kommunalförbundet Region Blekinge och Landstinget Blekinge samman och bildade Region Blekinge. Organisationens uppdrag är att främja en hållbar utveckling samt ansvara för hälso och sjukvård, folkhälsa, regional tillväxt, infrastruktur, kollektivtrafik samt kultur och bildning.

Till förvaltningen Regional utveckling, kultur och bildning hör två nämnder - Regionala utvecklingsnämnden samt Kultur- och bildningsnämnden.
I den sistnämnda ingår förutom det strategiska uppdraget för utveckling av kultur i Blekinge även Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg, Konst i Blekinge, Slöjd i Blekinge, Musik i Blekinge, Kulturarv i Blekinge samt Blekinge folkhögskola.

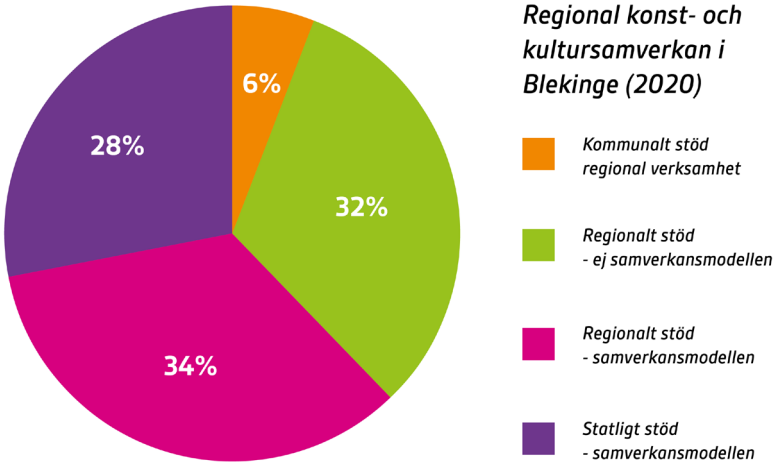
EKONOMI OCH UPPFÖLJNING

Kulturplanen är ett gemensamt kunskapsunderlag och är inte resurssatt. Den konkretiseras och resurssätts årligen i Region Blekinges kultur- och bildningsnämnds verksamhetsplan och budget, med följande intern återrapportering genom årsredovisning och verksamhetsberättelse.

Kulturplanens målsättningar följs upp årligen genom de verksamheter som har regionala anslag. Det hanteras genom verksamhetssamtal två gånger per år samt till nämnden separat skriftlig uppföljning. Verksamheter som erhåller anslag inom ramen för kultursamverkansmodellen gör även årligen kvantitativa redovisningar genom den nationella kulturdatabasen, som blir en del av den nationella officiella statistiken inom kulturområdet.

Där redovisas de regionala kulturverksamheternas uppgifter om organisation, personal, ekonomi samt statistik - rörande föreställningar, publik och konserter. Kvalitativa redovisningar genomförs på uppdrag av Kulturrådet. Dessa kan handla om verksamheternas arbete med till exempel jämställdhet, tillgänglighet eller att nå nya deltagare. Statsbidraget till Region Blekinge återredovisas enligt gällande förordning och riktlinjer. Myndigheten för Kulturanalys har uppdrag från regeringen att analysera och utvärdera kultursamverkansmodellen.

Region Blekinge har tillsammans med Region Kronoberg och Region Kalmar län en lång tradition av samverkan och gemensam finansiering av regional kulturverksamhet. Filmregion sydost, Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg samt Regionteatern Blekinge Kronoberg är samfinansierade verksamheter inom kultursamverkansmodellen.
En av regionerna har varit administrativt ansvarig och erhållit det totala statliga bidraget till respektive verksamhet. Framöver kommer det statliga bidraget att fördelas mellan samtliga ansvariga regioner innan det fördelas till respektive verksamhet, för att på så vis skapa ökad transparens och rättssäkerhet. Att dela upp statsbidraget ligger i linje med Kulturrådets interna process kring tydligare fördelningsprinciper och regional likvärdighet. Det skapar också ökad transparens gentemot invånarna och underlättar för regionerna vid eventuella förstärkningsinsatser, såsom med anledning av pandemi.

	Regional konst- och kultursamverkan i Blekinge (2020 tkr)	Regionalt stöd - ej samverkansmodellen	Regionalt stöd - samverkansmodellen	Statligt stöd - samverkansmodellen	Kommunalt stöd - regional samverkan	Summa
	Verksamhet inom KSM	–	**27 252**	**22 897**	**4 723**	**54 872**
Interna	Konst i Blekinge		1 013	410		1 423
Interna	Musik i Blekinge		3 266	8 851		12 117
Interna	Kulturarv i Blekinge		680	103		783
Interna	Slöjd i Blekinge		1 049	657		1 706
Interna	Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg		2 506	1 384		3 890
Externa	Regionteatern Blekinge Kronoberg		7 432	5 446		12 878
Externa	Riksteatern Blekinge		202	166		368
Externa	Blekinge Museum		7 829	4 881	4723	17 433
Externa	Blekingearkivet		2 220	570		2 790
Externa	Filmregion Sydost		1 055	430		1 485
	Kulturföreningar m reg.verks.	**893**	–	–		**893**
	Sveriges konstförening i Blekinge	50				50
	Teatersmedjan	343				343
	Ronneby Folkteater	213				213
	Dans i Blekinge	160				160
	Blekinge Hembygdsförbund	77				77
	Blekinge Bygdegårdsdistrikt	50				50
	Folkbildnings- och ungdomsstöd	**11 082**				**11 082**
	Stöd till ungdomsorganisationer	800				800
	Blekinge läns bildningsförbund	4 282				4 282
	Studiedistrikt	6 000				6 000
	Övrig regional finansiering	**14 336**	**600**	**500**		**15 436**
	Idrottsstöd RF-SISU	3 978				3 978
	Utveckling av Blekingemodellen	400				400
	Särskilda satningar Kulturplanen	2 800		500		3 300
	Övriga kulturstöd/Utvecklingsmedel	1 758	600			2 358
	Regional ledning kultur	5 400				5 400
	Totalt	**26 311**	**27 852**	**23 397**	**4 723**	**82 283**

LAGAR INOM KULTUROMRÅDET

I grundlagens första kapitel, om Statsskickets grunder, fastställs kulturen som ett av tre grundläggande mål för den offentliga verksamheten - *2 § Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.*

I **bibliotekslagen** finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Genom **museilagen** regleras offentligt styrda museer. I lagen fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Allmänna utgångspunkter för museernas arbete med samlingsförvaltning, kunskapsuppbyggnad och publik verksamhet anges i lagen.
Lagen innehåller en särskild bestämmelse om museernas självständiga ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån.

Genom **kulturmiljölagen** anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

UNESCOs **världsarvskonvention** ska skapa bästa möjliga garantier för att världens kultur- och naturarv ska kunna skyddas och i gott skick överlämnas till kommande generationer. Genom konventionen ska varje land skapa förutsättningar för bevarandet av dess kultur- och naturarv.

Barnkonventionen, FN:s konvention om barnets rättigheter, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn.

Plan- och bygglagen ställer höga krav vid hantering av kulturvärden. Bebyggelseområdens särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas.

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om äldreomsorg.

I **språklagen** anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

I **arkivlagen** ges bestämmelser om myndigheternas och vissa andra organs arkiv samt om arkivmyndigheterna.

Miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla kulturmiljöer skyddas och vårdas, vilket gör den utifrån sitt lagmässiga skyddsområde till den bredaste kulturmiljölagstiftningen.

Barn och unga ska utifrån sina förutsätttningar kunna ta del av konst och kultur på sina villkor. Ett exempel är workshop i babymåleri som Konst i Blekinge/Region Blekinge arrangerar tillsammans med Kulturcentrum Ronneby konsthall/Ronneby kommun.

Foto: Karin Sandahl Andrén

REGION
BLEKINGE